

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

HANDELINGEN

31-32-**33**-34-35-36-37

VERGADERINGEN VAN MAART 1994

ACTUELE VRAGEN

BEGROTING

DECREET BEHEER AFVALSTOFFEN

DECREET FEDERALE TERMINOLOGIE

DECREET GEORGANISEERD VRIJWILLIGERSWERK

DECREET MAATREGELEN SOCIAAL GRONDBELEID

DECREET NV ZEEKANAAL

HST-PROJECT

INTERPELLATIES

LOKALE RADIO'S

RESOLUTIE BEVORDEREN VERKEERSVEILIGHEID

RESOLUTIE ZUID-AFRIKABELEID

UNCED-CONFERENTIE

Inhoud

Nr. 31 Donderdag 10 maart 1994 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1283

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1283

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1283

Verslagen

Indiening, blz. 1283

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 1284

Besluit van de Vlaamse regering

Indiening en verwijzing, blz. 1284

Opmerkingen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 1284

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1284

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1285

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 1285

Voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1992

— 22 (1992-1993) - Nrs. 1 tot 3

Bespreking, blz. 1285

Sprekers : de heer J. Taylor, verslaggever, de heer L. Hancké, minister W. Demeester-De Meyer

Ontwerp van decreet betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector

— 449 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 1287

Sprekers : de heer L. Gouty, verslaggever, de heren M. Maertens, J. Vandeurzen, L. Hancké en minister W. Demeester-De Meyer

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1292

Voorstel van decreet van de heer J. Taylor C.S. houdende regularisatie van de toetreding van de Vlaamse regering tot verenigingen zonder winstgevend doel

— 465 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1294

Sprekers : de heer S. Platteau en minister W. Demeester-De Meyer

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1294

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1296

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1297

Nr. 32 Donderdag 10 maart 1994 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1305

Voorstel van decreet van de heer J. De Seranno C.S. houdende wijziging van het decreet van 16 juni 1982 houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid

— 378 (1992-1993) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1306

Sprekers : de heren J. Timmermans, M. Olivier, J. De Seranno, A. Denys, F. Van den Eynde en minister T. Kelchtermans

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1309

Spreker : de heer J. De Seranno

Interpellaties (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer M. Olivier tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de niet-naleving van Protocolovereenkomsten door de Vlaamse regering, blz. 1310

Sprekers : de heren M. Olivier, L. Van Nieuwenhuysen, E. Beysen, K. Pinxten en minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede moties, blz. 1314

Motie van de heer J. Taylor C.S. tot voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992

— 22 (1992-1993) - Nr. 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1314

Ontwerp van decreet betreffende het georganiseerd vrijwilligerswerk in de welzijns- en gezondheidssector

— 449 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

Hoofdelijke stemming, blz. 1315

Spreker : mevrouw J. Leduc

Voorstel van decreet van de heer J. Taylor C.S. houdende regularisatie van de toetreding van de Vlaamse regering tot verenigingen zonder winstgevend doel

— 465 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1316

Voorstel van decreet van de heer J. De Seranno C.S. houdende wijziging van het decreet van 16 juni 1982 houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid

— 378 (1992-1993) - Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1317

Met redenen omklede motie van de heer S. Platteau tot besluit van de op 22 februari 1994 door de heer F. Vermeiren in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de decretale maatregelen tot vermindering van de onroerende voorheffing

— 493 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1318

Met redenen omklede motie van de heer J. Gabriels C.S. tot besluit van de op 22 februari 1994 door de heer J. Van Looy in commissie gehouden interpellatie tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de ecologische impulsgebieden

— 494 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1319

Sprekers : de heren J. Van Looy, J. Gabriels, F. Wymeersch, L. Barbé, A. Denys en J. Caubergs

Met redenen omklede motie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot besluit van de op 22 februari 1994 door de heer L. Van Nieuwenhuysen in commissie gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de subsidiëring van het blad Carrefour door de Franse Gemeenschap

— 496 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1323

Spreker : de heer L. Van Nieuwenhuysen

Met redenen omklede motie van de heer L. Pierco tot besluit van de op 23 februari 1994 door de heren H. Van Dienderen en R. Van Hooland gehouden interpellaties respectievelijk tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over mogelijke plannen van de Vlaamse regering tegen het overstromingsgevaar en over de organisatie, het beheer en de financiering van het Vlaams Noodfonds

— 499 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1325

Sprekers : de heren L. Pierco, J. Tavernier en R. Van Hooland

Met redenen omklede motie van de heer L. Hancké tot besluit van de op 23 februari 1994 door de heer R. Van Hooland gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de organisatie, het beheer en de financiering van het Vlaams Noodfonds

— 500 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1326

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dienderen C.S. tot besluit van de op 23 februari 1994 door de heer H. Van Dienderen gehouden interpellatie tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden

genheden, over mogelijke plannen van de Vlaamse regering tegen het overstromingsgevaar

— 501 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1327

Sprekers : de heren J. De Meyer en F. Wymeersch

Met redenen omklede motie van de heer J. Caudron tot besluit van de op 24 februari 1994 door de heer J. Caudron in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de dopingcontroles tijdens het ECC-tennistornooi te Antwerpen

— 502 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1329

Sprekers : de heer J. Caudron, mevrouw T. Merckx-Van Goey

Met redenen omklede motie van de heer F. De Man tot besluit van de op 24 februari 1994 door de heer F. De Man in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de inhoud van de voorlichtingspublikatie "Den Vrijen Courant"

— 504 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1330

Sprekers : de heren F. De Man, E. Van Rompuy, L. Hancké, A. Denys, P. Van Grembergen, J. Geysels, minister L. Detiège

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh -c.s. tot besluit van de op 24 februari 1994 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het stemrecht van onderdanen van de Europese Unie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement

— 503 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1334

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Van Hauthem, A. Denys, H. Suykerbuyk, J. Ulburghs, L. Pierco

Met redenen ontklede motie van de heer J. Ulburghs tot besluit van de op 24 februari 1994 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het stemrecht van onderdanen van de Europese Unie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement

— 505 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1336

Spreker : de heer P. Van Grembergen

Met redenen omklede motie van de heer J. Van Hauthem tot besluit van de op 24

februari 1994 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het stemrecht van onderdanen van de Europese Unie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement

— 506 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1337

Spreker : de heer J. Van Hauthem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1338

Nr. 33

Vrijdag 11 maart 1994
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1339

Ontwerp van decreet tot aanpassing van decreten, wetten, koninklijke en ministeriële besluiten aan de federale terminologie en aan de toepassing van artikel 132 van de Grondwet

— 476 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1339

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1339

Voorstel van resolutie van de heren D. Van der Maelen, F. Sarens en J. Caudron en mevrouw M. Aelvoet c.s. betreffende het Zuid-Afrika-beleid van de Vlaamse Gemeenschap

— 446 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

Voorstel van resolutie van de heren S. Platteau, J. Gabriels en J. Valkeniers betreffende een volledig herstel van de betrekkingen tussen de Vlaamse Gemeenschap en Zuid-Afrika

— 472 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heren G. Annemans, F. Dewinter en L. Van Nieuwenhuysen betreffende het Zuid-Afrika-beleid van de Vlaamse Gemeenschap

— 474 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 1340

Sprekers : de heer J. Van der Sande, verslaggever, de heren D. Van der Maelen, J. Valkeniers, S. Platteau, A. Denys, mevrouw M. Aelvoet, de heren F. Sarens, L. Van Nieuwenhuysen, P. Van Grembergen, minister-president L. Van den Brande

Voorstel van resolutie van de heren J. Ansoms, J. De Mol, R. Van Hooland en H. Van Dienderen betreffende maatregelen tot het bevorderen van de verkeersveiligheid

— 464 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heren E. Beysen en V. Vautmans betreffende

maatregelen met betrekking tot het bevorderen van de verkeersveiligheid

— 498 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 1357

Sprekers : de heren J. Ansoms, R. Van Hooland, J. De Mol, L. Barbé, E. Beysen, minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1367

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1369

Nr. 34

Vrijdag 11 maart 1994
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1373

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer B. Vandendriessche tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het recent afgesloten protocol tussen de federale minister van Justitie en de Vlaamse minister voor Welzijn en Gezondheid inzake vervroegde vrijlating van gedetineerden met korte straffen, blz. 1373

Actuele vraag van de heer P. Tant tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissing van 2 maart van de Vlaamse regering om een administratie Land- en Tuinbouw op te richten, blz. 1374

Actuele vraag van de heer L. Barbé tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de stand van de onderhandelingen tussen het Rekenhof en de GIMV over een nieuwe overeenkomst inzake controle van het Rekenhof, blz. 1375

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de deontologie van de Vlaamse regering na de interpellatie die Vlaams verkeersminister Sauwens woensdag jongstleden richtte tot zijn federale collega, blz. 1376

Actuele vraag van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en

Externe Betrekkingen, over de recente reactie van minister Maystadt op het advies van de auditeur van de Raad van State in verband met de concessie over de Dodengang te Diksmuide, blz. 1377

Actuele vraag van de heer F. Dielens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het al dan niet geoorloofd zijn van deelname van gemeenten in het kapitaal van particuliere vennootschappen, blz. 1378

Actuele vraag van de heer M. Maertens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het plan voor een nieuw Oostends Casino in zee, blz. 1379

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de VITO-studie inzake drankverpakkingen, blz. 1380

Actuele vraag van de heer J. Vande Lanotte tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over het persbericht dat de IWVA een kunstmatig meer in de duinen plant, blz. 1380

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de organisatie van de bestrijding van het zwerfvuil, blz. 1381

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een overtreding van de taalwet door de vice-gouverneur van Brabant bij de mededeling van het openbaar onderzoek over de herziening van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse op het grondgebied Grimbergen, blz. 1382

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het dragen van de Islamitische hoofddoek in scholen, blz. 1383

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1384

Interpellatie (Regl. art. 78)

Interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over het HST-project, blz. 1384

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, de heren L. Van Nieuwenhuysen, L. Appeltans, minister J. Sauwens

Met redenen omklede motie, blz. 1391

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1391

Nr. 35 **Dinsdag 22 maart 1994**

Berichten van verhindering, blz. 1393

Ontwerp van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1393

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1393

Voorstel van resolutie
Intrekking, blz. 1393

Verslagen
Indiening, blz. 1393

Motie
Indiening en verwijzing, blz. 1394

Besluit van de Vlaamse regering
Indiening en verwijzing, blz. 1394

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 1394

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening, blz. 1394

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)
Indiening, blz. 1394

Samenstelling van een commissie
Wijziging onder de plaatsvervangende leden, blz. 1394

Motie van orde
Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1395

Ontwerp van decreet betreffende de naamloze vennootschap Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen
— 473 (1993-1994) — Nrs. 1 tot 7

Voorstel van decreet van de heren L. Peeters, J. Van Eetvelt, H. Candries en V. Vautmans c.s. houdende oprichting van de NV Zeekanaal
— 273 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking, blz. 1395

Sprekers : de heer J. Ansoms, verslaggever, mevrouw L. Maximus, de heren V. Vautmans, W. Verreycken, R. Van Hooland, H. Van Dienderen, minister W. Demeester-De Meyer, minister T. Kelchtermans

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1404
Sprekers : de heren J. De Seranno, W. Verreycken, V. Vautmans en minister T. Kelchtermans

Interpellaties (Regl. art. 78)
Interpellatie van de heer A. Denys tot

de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over het uitzendvermogen van de lokale radio's

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de problematiek van de Vlaamse lokale radio's, blz. 1414

Sprekers : de heren A. Denys, F. Dewinter, mevrouw M. Aelvoet, de heer E. Van Rompuy, minister H. Weckx

Met redenen omklede motie, blz. 1422

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de uitvoering van de verbintenissen aangegaan tijdens de Unie-eed-conferentie van Rio de Janeiro

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de opvolging van de Rio-conferentie, blz. 1422

Sprekers : de heren J. De Mol, L. Barbé, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het standpunt van de Vlaamse regering in het HST-dossier, blz. 1428

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M. Aelvoet, de heer L. Van Nieuwenhuysen, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1433

Bijlage
Vraag om uitleg, blz. 1435

Nr. 36 **Woensdag 23 maart 1994**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1439

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van de afvalstoffen
— 485 (1993-1994) — Nrs. 1 tot 5

Voorstel van decreet van de heren H. Van Dienderen en L. Barbé betreffende de ecologische bijsturing van de stroom versleten banden van voertuigen
— 36 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Capoen houdende inrichting van containerparken in de gemeenten
— 94 (BZ 1992) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1439

Sprekers : de heer J. De Mol, verslaggever, de heren F. Vergote, H. Brouns, X. Buisseret R. Swinnen L. Barbé, M. Capoen, A. Denys, J. Gabriels, minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1455

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1465

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1467

Nr. 37 **Woensdag 23 maart 1994**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1479

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer W. Verreycken tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over het multimediproject rond V-dag op 6 mei 1994, blz. 1479

Actuele vraag van de heer J. Peeters tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de onvoldoende resultaten van het jobgarantieplan voor deeltijds werkende jongeren en het engagement van het VEV, blz. 1481

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Brande, minister-

president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het aanstaande bezoek van de minister-president aan de president van Frankrijk en het belang hiervan voor bepaalde actuele dossiers

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het aanstaande bezoek van de minister-president aan de president van Frankrijk en het belang hiervan voor bepaalde actuele dossiers, blz. 1482

Actuele vraag van de heer L. Barbé tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over regeringssteun voor wetenschappelijk onderzoek naar astma- en longaandoeningen, blz. 1484

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over het standpunt van de Vlaamse regering omtrent het uitstel van de ecotaksen, blz. 1485

Actuele vraag van de heer F. Van den Eynde tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de geruchten rond Domus Flandria, blz. 1485

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken,

Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de problematiek van de weekendverblijven na een recent vonnis van de rechtbank, blz. 1486

Actuele vraag van de heer H. Lauwers tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het tracé van de hoge snelheidstrein ten noorden van Antwerpen, blz. 1487

Voorstel van resolutie van de heren L. Barbé en M. Maertens c.s. betreffende de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen in West-Vlaanderen
- 460 (1993-1994) - Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 1488

Sprekers : de heren L. Barbé, L. Hancké, A. Denys, E. Van Rompuy, P. Hostekint, minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet betreffende de naamloze vennootschap Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen

- 473 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 7

Aangehouden stemmingen, blz. 1489

Hoofdelijke stemming, blz. 1489

Sprekers : de heren V. Vautmans, W. Verreycken, J. Geysels, J. Valkeniers, G. Verhofstadt

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1494

VOORZITTER : de heer E. Balde- wijns

– *De notulen van de jongste vergade-
ring worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om
10.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de
vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDE- RING

E. Flamant, R. Vanlerberghe : ge-
zondheidsredenen ;

W. Claes, J. De Bremaeker, P. De-
wael, F. Ghesquière, P. Hostekint,
M. Tyberghien-Vandenbussche, H.
Van Dienderen : buitenslands ;

H. Coveliers, L. Hancké, H.
Olaerts, M. Olivier, H. Suykerbuyk,
F. Wymeersch : ambtsverplichtin-
gen ;

G. Annemans, F. Vergote : familie-
verplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET tot aanpassing van decreten, wetten, koninklijke en ministeriële besluiten aan de federale terminologie en aan

de toepassing van artikel 132 van de Grondwet

– **476 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 3**

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het
ontwerp van decreet tot aanpassing
van decreten, wetten, koninklijke en
ministeriële besluiten aan de federa-
le terminologie en aan de toepassing
van artikel 132 van de Grondwet,
waarvan het opschrift door de com-
missie gewijzigd werd als volgt : ont-
werp van decreet tot aanpassing van
decreten, wetten, koninklijke en mi-
nisteriële besluiten aan de federale
terminologie en aan de toepassing
van artikel 198 van de Grondwet.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Arts, verslaggever, verwijst
naar het schriftelijke verslag.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is nu de
artikelsgewijze bespreking van het
ontwerp van decreet tot aanpassing
van decreten, wetten, koninklijke en
ministeriële besluiten aan de federa-
le terminologie en aan de toepassing
van artikel 198 van de Grondwet.

De door de commissie aangenomen
tekst wordt als basis voor de bespre-
king genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegen-
heid bedoeld in de artikelen 39 en
127 tot 129 van de Grondwet.

– **Aangenomen.**

Artikel 2

In alle van kracht zijnde decreten
worden de woorden „Executieve”,
„Gemeenschapsexecutieve”, „Ge-
westexecutieve”, „Gemeenschaps-
en Gewestexecutieve”, „Gemeen-
schapsminister” en hun meervouds-
vorm respectievelijk vervangen door
de woorden „regering”, „Gemeen-
schapsregering”, „Gewestregering”,
„Gemeenschaps- en Gewestregering”,
„Vlaamse minister” of hun
meervoudsvorm.

– **Aangenomen.**

Artikel 3

De Vlaamse regering brengt de be-
palingen in de van kracht zijnde wet-
ten en koninklijke en ministeriële
besluiten waarin aangelegenheden
worden geregeld die aan de Vlaamse
Gemeenschap of het Vlaamse Ge-
west zijn overgedragen in overeen-
stemming met de nieuwe federale
terminologie door :

a) de woorden „nationale over-
heid”, naargelang het geval, te ver-
vangen door de woorden „federale
overheid”, „de Vlaamse Gemeen-
schap” of „het Vlaamse Gewest” ;

b) het woord „Regering”, naarge-
lang het geval, te vervangen door de
woorden „federale Regering” of
„Vlaamse regering” ;

c) de woorden „Executieve”, „Ge-

Voorzitter

meenschapsexecutieve", „Gewestexecutieve", „Gemeenschaps- en Gewestexecutieve", „Gemeenschapsminister" en hun meervoudsvorm respectievelijk te vervangen door de woorden „regering", „Gemeenschapsregering", „Gewestregering", „Gemeenschaps- en Gewestregering", „Vlaamse minister" of hun meervoudsvorm.

– **Aangenomen.**

Artikel 4

De Vlaamse regering brengt de bepalingen in de van kracht zijnde decreten, wetten waarin aangelegenheden worden geregeld die aan de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest zijn overgedragen, besluiten van de Vlaamse regering en koninklijke en ministeriële besluiten waarin aangelegenheden worden geregeld die aan de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest zijn overgedragen in overeenstemming met de nieuwe nummering en onderverdeling van de Grondwet in geval van toepassing van artikel 198 van de Grondwet.

– **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen tijdens een volgende vergadering de hoofdelijke stemming over het gehele ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren D. Van der Maelen, F. Sarens en J. Caudron en mevrouw M. Aelvoet c.s. betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap – 446 (1993-1994) - Nrs. 1 tot 4

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren S. Platteau, J. Gabriels

en J. Valkeniers betreffende een volledig herstel van de betrekkingen tussen de Vlaamse Gemeenschap en Zuid-Afrika

– 472 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren G. Annemans, F. Dewinter en L. Van Nieuwenhuysen betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap – 474 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van de heren Van der Maelen, Sarens en Caudron en mevrouw Aelvoet c.s. betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap, van de heren Platteau, Gabriels en Valkeniers betreffende een volledig herstel van de betrekkingen tussen de Vlaamse Gemeenschap en Zuid-Afrika en van de heren Annemans, Dewinter en Van Nieuwenhuysen betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat eerstgenoemde voorstel van resolutie als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De bespreking is geopend.

De heer Van der Sande, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Van der Sande, verslaggever, (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, nadat van 1 tot 11 oktober 1993 een afvaardiging van de Vlaamse Raad een bezoek bracht aan Zuid-Afrika en daar verschillende politieke contacten had, zowel met de centrale administratie als met afgevaardigden van de meeste representatieve politieke partijen, werd begin van dit jaar aangekondigd dat een delegatie van de Vlaamse regering, onder leiding van minister-president Van den Brande, eveneens naar Zuid-Afrika zou gaan. Dit gaf aanleiding tot een bespreking in de commissie met de be-

SP-Kamerlid Jean Van der Sande was verslaggever bij de bespreking van de voorstellen van resolutie betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap

doeling een aantal bedenkingen en aanbevelingen namens de commissie mee te geven aan de delegatie.

Tijdens de debatten in de Vlaamse Raad over het Zuid-Afrikabeleid bleek trouwens dat de Vlaamse regering zinnens was de betrekkingen met Zuid-Afrika te normaliseren, op voorwaarde dat er een nieuwe Grondwet zou tot stand komen die de democratie volledig zou invoeren. Aangezien de verkiezingen zullen plaatsvinden op 27 april 1994 en daarna een wettelijke regering kan worden verwacht, staat niets deze normalisering nog in de weg.

Na de besprekingen in de commissie werden drie voorstellen van resoluties neergelegd. De commissie verklaart zich akkoord het voorstel van resolutie ingediend door de heren Van der Maelen, Sarens, Caudron en mevrouw Aelvoet als basis voor de bespreking te nemen.

Het was de heer Van der Maelen die namens de mede-ondertekenaars het stuk 446-1 toelichtte, terwijl de he-

Van der Sande

ren Platteau en Valkeniers hun voorstel vervat in stuk 472-1 commentarierden en de heer Van Nieuwenhuysen als mede-indiener de inleiding van stuk 474-1 voor zijn rekening nam.

Aangezien het mij te ver zou leiden elk van die inleidingen in dit mondeling verslag in detail te behandelen, beperk ik mij tot het volgende. Alle leden waren van mening dat wij er moeten toe bijdragen dat na de verkiezingen van 27 april, na het tot stand komen van een democratische staat, dit land een behoorlijke levenskans moet krijgen, zodat wars van elke vorm van revanche, men alle bevolkingslagen en vooral de achtergestelde zwarte bevolking, in een behoorlijke levensstandaard een menswaardig bestaan zou kunnen verzekeren.

De enen legden de nadruk meer op taal en culturele verwantschap, de anderen beschouwden dit slechts als één element, dat gezien het kolonialistisch verleden niet al te manifest in het akkoord aanwezig moest zijn.

Deze laatsten gaven dan ook de voorkeur aan een bredere inhoud voor een nieuw cultureel akkoord, waarin ook alle mogelijke vormen van onderwijs de nodige aandacht moeten krijgen. Zij wensten ook dat de handels- en economische relaties tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika via de Vlaamse dienst voor Buitenlandse Handel voldoende moeten kunnen worden ontwikkeld.

De commissie was echter wel akkoord dat de accentverschillen niet in de verf moesten worden gezet. De aandacht voor de culturele en taalverwantschap enerzijds en de zorg voor de sociaal-economische doelstellingen en het democratiseringsproces anderzijds moeten een aanzet zijn tot complementaire acties.

Na een zeer diepgaande bespreking van, onder andere, een reeks amendementen, die in het schriftelijk ver-

slag werden opgenomen, werd het voorstel van resolutie met 9 stemmen tegen 2 goedgekeurd.

De voorzitter : De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, wat is goed voor Zuid-Afrika ?

Wat is goed voor een land dat voor de grootste uitdaging uit zijn tumultueuze geschiedenis staat ?

Welke hulp kan Vlaanderen leveren om het proces van verzoening en de heropbouw van Zuid-Afrika te stimuleren ?

Collega's, dit zijn de vragen waarop wij vandaag een antwoord moeten formuleren.

Zelf heb ik samen met een aantal collega's een samenhangend antwoord op die vragen trachten te formuleren. Wij hebben geprobeerd een visie voor het toekomstig beleid van Vlaanderen ten aanzien van Zuid-Afrika uit te werken. Alle ondertekenaars van de resolutie leggen wel zowat hun eigen accenten. In het parlementaire werk moet dit kunnen. Van deze gelegenheid wil ik gebruik maken om enkele persoonlijke klemtonen te leggen.

Het toekomstig beleid van Vlaanderen ten aanzien van Zuid-Afrika zal slechts de door ons beoogde verzoening en heropbouw kunnen bewerkstelligen als dit beleid vertrekt van de situatie op het terrein. Dat wil ik beklemtonen.

De situatie op het terrein – of men dat nu graag heeft of niet – is getekend door de apartheid. De politieke, structurele en psychologische erfenis van de apartheid moet frontaal worden aangepakt.

Sommigen zullen zich afvragen waarom en hierin een door revanchisme geïnspireerde houding te menen onderkennen van een fractie die mee gestreden heeft tegen de apartheid.

Ik hoop dat ik erin slaag dit misverstand vandaag uit de weg te ruimen. De benadering van het probleem is niet gebaseerd op revanchisme, maar op realisme.

Apartheid was een ingenieus systeem van collectieve concurrentievervalsing vanwege één raciale groep, waardoor het sociale en familiale weefsel sterk werd aangetast. Opeenvolgende regeringen hebben systematisch het hele gamma van social engineering toegepast : trekarbeid, grondroof met gedwongen deportaties, apart en discriminerend onderricht, ongelijke verdeling van ontplooiingskansen en ontwikkelingsmiddelen.

De heer J. Valkeniers : Het systeem van apartheid komt van de Engelsen.

De heer D. Van der Maelen : Het is mij om het even wie dit systeem heeft uitgedacht. Ik probeer enkel aan te tonen welke schade het heeft aangebracht aan de huidige Zuidafrikaanse samenleving. Dit systeem heeft bijgedragen tot een hoge graad van polarisering en heeft ertoe geleid dat de meerderheid van de bevolking opgezaald werd met een aantal ernstige handicaps.

Om verzoening en heropbouw in Zuid-Afrika te realiseren, moet worden uitgegaan van de concrete situatie. Een beleid dat hiermee geen rekening houdt, is gedoemd te mislukken.

Er werden twee andere resoluties ingediend.

Het verwondert mij niet dat de indieners van de Blok-resolutie het niet eens zijn met het door mij geschetste uitgangspunt. Ik weet immers dat het Blok Zuid-Afrika door een raciale bril ziet.

Wat mij echter wel verwondert, is dat ook de VLD de concrete realiteit negeert. Het lijkt wel of de indieners van de VLD-resolutie nog nooit van apartheid hebben gehoord. De VLD-resolutie trekt eenvoudigweg een streep onder het verleden.

De heer S. Platteau : De VLD heeft de apartheid uitdrukkelijk veroordeeld. Ik verzet mij dan ook met verontwaardiging tegen de door u geuite leugens. (*Applaus*)

De heer D. Van der Maelen : De VLD lijkt te denken dat een nieuwe samenleving in Zuid-Afrika kan worden opgebouwd op het puin van de apartheid.

De heer J. Valkeniers : Dat doet Mandela ook. Bent u overigens al eens in de rest van Afrika geweest ?

De heer D. Van der Maelen : De VLD vergist zich hierin echter. Het puin van de apartheid moet worden geruimd vooraleer het nieuwe Zuid-Afrika vorm kan krijgen.

Aangezien apartheid gevolgen had op een brede waaier van maatschappelijke activiteiten, kan de remedie hiertegen uitsluitend bestaan in een veelzijdige aanpak. De voorgestelde aanpak van de VLD, die zich beperkt tot het hervatten van de culturele betrekkingen en het stimuleren van de investeringen, heeft daarom geen enkele kans op slagen.

De taak die in Zuid-Afrika voor ons ligt is verre van eenvoudig.

De heer S. Platteau : Woorden, words !

De heer D. Van der Maelen : Mijnheer Platteau, ik zal straks met veel aandacht naar u luisteren en ik zal zo beleefd zijn u niet te onderbreken.

De heer S. Platteau : Mijnheer Van der Maelen, u mag hier geen leugens vertellen !

De heer D. Van der Maelen : Kom dit dat dan straks vertellen. Vlaanderen zal ongetwijfeld slechts bij machte zijn om in de vereiste multi-sectoriële aanpak een beperkt deel van de lasten op zich te nemen. Laat ons dus bescheiden blijven en met de gebruikelijke Vlaamse zin voor zakelijkheid en pragmatisme zoeken naar de juiste samenwerkingsniches. Laat ons, zo mogelijk samen met in-

ternationale, Europese en federaal Belgische inspanningen, initiatieven nemen op de terreinen die algemeen erkend worden als de meest dringende, namelijk huisvesting, onderwijs, kleine bedrijven en plattelandsontwikkeling. Als we op die terreinen ons Vlaams steentje bijdragen, hebben we ons deel van de moeilijke job gedaan. Laten we ons geen begoochelingen maken, de weg naar verzoening en wederopbouw in Zuid-Afrika zal geen gemakkelijke weg zijn. Ook in Zuid-Afrika is men zich daarvan bewust.

Ik wil nu even Beyers-Naudé citeren. We moeten ons voorbereiden op ernstige spanningen tussen zwart en blank, tussen blank en blank en tussen zwart en zwart. Er moet een nieuwe cultuur van verdraagzaamheid ontstaan maar spreken over tolerantie en verzoening zonder rekening te houden met gerechtigheid is gevaarlijk. Einde citaat. Juist het tot stand brengen van die gerechtigheid zal de meest essentiële opdracht zijn van de eerste post-apartheidsregering van Zuid-Afrika. Die nieuwe regering zal worden geconfronteerd met de enorme verwachtingen van de zwarte meerderheid. Zij hopen op werkgelegenheid, huisvesting en een vermindering van het geweld. In een land met nauwelijks blanke werklozen, een zeer affluente minderheid en een moderne economie hebben grote fracties van de zwarte bevolking de indruk dat dit in ieders bereik ligt. De slabakkende economie kan echter nauwelijks meer jobs genereren. Nu al weet men dat besparingen op defensie en de administratieve kost van apartheid, het zogenaamde apartheiddividend, helemaal niet zullen volstaan om de benodigde sociale investeringen te financieren. Om de huidige ongelijkheden in sociale diensten, onderwijs en huisvesting ongedaan te maken is 800 miljard frank per jaar nodig. Dat is meer dan de huidige Zuidafrikaanse nationale begroting. Als schets van de omvang van de problemen waarvoor dit land zich gesteld ziet, kan dit tellen.

Naast de sociale crisis en een economie die trager groeit dan haar bevolking zijn er ook institutionele problemen zoals een bureaucratie van het ancien régime en veiligheidsdiensten die voornamelijk getraind zijn om het ideaal van de apartheid te dienen.

Verandering brengen op sociaal, institutioneel en economisch terrein is de immense opdracht waar de kortelings te verkiezen regering zich vanaf eind april voor geplaatst ziet. Het zou getuigen van grote naïviteit om te denken dat in één klap een radicale koerscorrectie in de richting van een meer gelijke spreiding van kansen en welvaart gerealiseerd kan worden. Het zal integendeel moeizaam werk van lange adem vergen van alle krachten die willen werken aan een open en verdraagzame, niet-raciale multiculturele samenleving.

Dat zij die hieraan meewerken zowel vanuit blanke als vanuit zwarte hoek serieuze tegenwerking zullen krijgen, staat nu al vast. Van nature uit optimist, wanhoop ik echter niet.

Zuid-Afrika beschikt mijns inziens over een kritische massa van institutioneel en menselijk potentieel.

Meer dan ooit overleggen de Zuidafrikanen van goeie wil over de initiatieven en instellingen die vereist zijn om het nationale heropbouwproces vorm te geven. Op meer dan 280 overlegfora praten Zuidafrikanen met mekaar, soms gereserveerd, soms vijandig, maar regelmatig ook eendrachtig zoekend naar het nieuwe Zuid-Afrika. Direct tastbare resultaten levert dit nog lang niet op, maar de informatie, de harde gegevens over die werelden van verschil en geschil, worden onder een bredere groep dan voorheen gedeeld.

In Zuid-Afrika is men zich ten volle bewust van de moeilijkheidsgraad van het overgangproces. Met de meeste zorg en omzichtigheid wordt in een explosieve context gewerkt aan het transformatieproces.

De Zuidafrikanen die het goed voor-

Van der Maelen

hebben met hun land vragen van de internationale gemeenschap terecht dat ze het Zuidafrikaanse overgangsproces met dezelfde zorg zouden benaderen. Buitenlandse hulp, zo vragen ze, dient zo te worden aangebracht dat ze in de eerste plaats als catalysator functioneert. Goed bedoelde hulp van buitenuit mikt op het eigen Zuidafrikaans ontwikkelingspotentieel dat kan worden aangeboord om de spanning tussen blank en zwart, tussen rijk en arm gradueel te verminderen.

Zuid-Afrika beschikt over een broeierig en boeiend sociaal middenveld dat bijdraagt en zal bijdragen tot spreiding van ontwikkelingskansen. Dit middenveld is gegroeid in de jaren van verzet tegen apartheid, vooral in de sfeer van kerken, van niet-rationale vakbonden, van de zich snel profilerende burgercomités in de townships en van de gespecialiseerde dienstenorganisaties die meestal vanuit universiteiten opereerden.

Het is in dit middenveld dat dient te worden gezocht naar wat in de resolutie niet bij toeval als eerste beleidslijn naar voren wordt geschoven, namelijk dat Vlaanderen slechts initiatieven zal steunen die kunnen worden ingeschakeld in het proces van economische opbouw, van ontwikkeling, van sociale rechtvaardigheid en van politieke democratisering en vorming.

Sociale pacificatie en heropbouw als ook economische ontwikkeling komen niet vanzelf tot stand. Diverse Vlaamse organisaties en individuen zijn reeds lang betrokken bij de strijd tegen de apartheid of bij het proces van wederopbouw in Zuid-Afrika. Diverse anti-apartheidsorganisaties, kerkelijke, syndicale organisaties alsook de niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisatie en academische instellingen hebben contacten opgebouwd, eerst met de democratische oppositiebeweging tegen de apartheid, later met allerlei civiele

organisaties die zich inspannen om de erfenis van de apartheid op het sociale, culturele, sportieve, educatieve en economische vlak weg te werken en de ontplooiingskansen van de gemarginaliseerden te versterken.

Sinds 1986 hebben de belangrijkste ontwikkelingsorganisaties en vakbonden samen voor ongeveer 300 miljoen frank geïnvesteerd in deze 'mensenrechtenacties' of in sociale programma's. De acties gaan van de opleiding van zwarte boekhouders, de oprichting van alternatieve gezondheidsorganisaties, de ondersteuning van het kleinbedrijf in de informele sector tot de ondersteuning van een heuse Volksbank.

Recentelijk zijn een aantal Vlamingen – academici, rijkswachters, kunstenaars, ambtenaren, journalisten en leden van niet-gouvernementele organisaties of derde wereldorganisaties – betrokken bij een breed opgevat Europees programma ter ondersteuning van het democratiseringsproces. Zij engageren zich in cruciale sectoren zoals de hervorming van de ambtenarij of van het onderwijs, de hervorming van het politiewezen, beleidsvoorbereidend werk met betrekking tot taalpolitiek, culturele uitwisseling met zwarte gemarginaliseerde groepen enzovoort.

Tot nog toe zijn deze organisaties of individuen niet betrokken bij het voorbereidend werk in verband met toekomstige betrekkingen van Vlaanderen met Zuid-Afrika. Nochtans kunnen zij een wezenlijke rol spelen bij het uitwerken en omzetten in de praktijk van enkele van de algemene beleidsopties die we terugvinden in de ontwerp-resolutie.

Ik durf dan ook de idee opperen dat zo snel mogelijk met deze organisaties of individuen een soort van overlegplatform wordt gecreëerd zodat de resolutie van de Vlaamse Raad niet blijft steken in vrome wensen maar ook op het terrein in de praktijk zal worden omgezet.

De ontwerp-resolutie stelt voorts klaar en duidelijk dat de Zuidafrikaanse officiële en niet-officiële samenwerkingspartners aan één dwingende eis moeten voldoen, namelijk dat ze voluit meewerken aan het heropbouw- en ontwikkelingsproces van Zuid-Afrika in de richting van een sociaal-rechtvaardige, open en verdraagzame, niet-rationale en multi-culturele samenleving.

Wat het aspect van de taalverwantschap betreft, zijn de ontvangen signalen eenduidig. Omzichtigheid is ook op dit terrein geboden.

In onze resolutie wordt onderstreept dat die taalverwantschap een belangrijk element vertegenwoordigt en dat wij het comparatieve voordeel dat wij daarbij hebben ten volle moeten benutten. Maar de omzichtigheid blijkt ook uit de nadruk die wordt gelegd op de vereiste gelijkberechtiging van diverse taalgroepen en uit de aanwending van de Vlaamse expertise inzake bevordering van de meertaligheid en het wegwerken van taalachterstand van gemarginaliseerde taalgroepen.

Op het institutionele vlak wordt gepleit voor een, ook na de aanstaande verkiezingen, aan te houden inspanning voor de vorming van kiezers, opbouw van bestuursbekwaamheid, administratieve hervorming, observatie van verkiezingen en stimulering van politieke verdraagzaamheid ter ondersteuning en consolidering van het democratiseringsproces.

Tot slot dringen wij er in de resolutie op aan een breed samenwerkingsakkoord te sluiten met de post-apartheidsregering op alle voor de wederopbouw van Zuid-Afrika relevante beleidsdomeinen. De resolutie vraagt bijzondere aandacht voor domeinen als huisvesting, onderwijs, KMO-beleid en plattelandontwikkeling.

Ik leg er de nadruk op dat het geen zin heeft zonder sectoriële analyse, zonder een zorgvuldig aftasten van noden en van het institutionele ka-

Van der Maelen

der waarbinnen de samenwerking zich moet situeren, zomaar projecten her en der te ondersteunen.

Ik geef één voorbeeld, de huisvesting. Ik hoop dat wij ons niet zullen beperken tot het beschikbaar stellen van een bepaald aantal "Vlaamse" franken. In het verleden hebben wij kunnen merken tot wat het leidt wanneer een regime dat geld gebruikt om een gepolitiseerd en autoritair huisvestingsbeleid te voeren ten opzicht van de zwarte bevolking. Onze inspanningen moeten ook hier erop gericht zijn om de achterstand in huisvesting van de zwarte bevolking weg te werken. Een meerzijdige aanpak is nodig en moet op diverse aspecten slaan.

Ten eerste dienen er duurzame beleidsopties te worden opgesteld en die de deelname van de achtergestelde gemeenschappen centraal stellen.

Ten tweede, een duurzame en rechtvaardige huisvestingspolitiek kan maar worden uitgevoerd indien het institutionele en sociale weefsel voor de uiteindelijke realisatie aanwezig zijn.

Ten derde, lijkt het mij aangewezen dat de steun voor huisvesting in Zuid-Afrika niet wordt vertaald in een simpele financiële transfer naar een huisvestingsprogramma, maar wel naar een basisinitiatief zoals een Volksbank, zoals die momenteel wordt gevormd.

Wij hebben in België gezien dat modellen zoals de wet-De Taeye kunnen leiden tot een democratisering van de huisvesting. Gelijkaardige systemen kunnen ook in Zuid-Afrika best worden toegepast. Dit als illustratie voor de gewenste aanpak in één bepaalde sector. Vanzelfsprekend hoop ik dat er eenzelfde planmatige aanpak zal zijn voor de andere geciteerde sectoren.

Mijnheer de voorzitter, ter afronding van mijn betoog wil ik nog een wens doen.

De weinige middelen die vanuit Vlaanderen te kunnen worden geïnvesteerd moeten met chirurgische precisie worden gebruikt in de sociale infrastructuur en in de opbouw van de nodige capaciteiten bij de gemarginaliseerde bevolking. Vlaanderen zal alle Zuidafrikanen, blank of zwart, een grote dienst bewijzen. Ik hoop dat ik u allen daarvan heb kunnen overtuigen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, op pagina twee van het voorstel van resolutie lezen we : "De Vlaamse Gemeenschap moet zo snel mogelijk steun verlenen aan initiatieven die bijdragen tot het scheppen van een klimaat waarin vrije en eerlijke verkiezingen kunnen worden gehouden op 27 april 1994. Bijzondere aandacht moet gaan naar gemarginaliseerde bevolkingsgroepen om te garanderen dat een zo breed mogelijk deel van de bevolking het verkiezingsproces als legitiem aanvaardt. Vorming van kiezers, opbouw van de bestuursbepaling, administratieve hervorming, observeren van het verkiezingsproces en stimuleren van politieke verdraagzaamheid zijn concrete acties ter ondersteuning van het democratiseringsproces".

De heer D. Van der Maelen : Wanneer u in de bewuste vergadering van de commissie gebleven zou zijn, zou u geweten hebben dat het voorstel van resolutie geamendeerd is.

De heer J. Valkeniers : Over twee weken, precies vier weken voor de verkiezingen, gaan wij over dit voorstel stemmen zodat het kan worden uitgevoerd. Ik vraag mij af waarom de Vlaamse regering steeds zichzelf moet aanmoedigen om iets te doen.

Zes maanden geleden hebben we elkaar ook al aangemoedigd om iets te doen, om aan te dringen op gesprekken. Blijkbaar volstond dit niet, want nu proberen we het opnieuw.

De Vlaamse regering heeft haar doel gemist, want er wordt geen delegatie van waarnemers betrokken bij de verkiezingen.

Bij vergelijking van de verschillende resoluties stel ik vast dat de resolutie van het Vlaams Blok geen rekening houdt met de huidige toestand en de onomkeerbare evolutie die zich in Zuid-Afrika voltrokken heeft. Wie dit niet wil zien, negeert het licht van de zon. De resolutie ingediend door mevrouw Aelvoet en de heren Van der Maelen, Caudron en Sarens namens Agalev, de SP, de Volksunie en in beperkte mate de CVP heeft een negatieve en rancuneuze undertoon wat trouwens werd toegegeven door één van de mede-ondertekenaars van het voorstel van resolutie.

De hoofdindieners van het voorstel van resolutie, de heer Van der Maelen, stelde dat het voorstel niet revanchistisch bedoeld was. Dat dit tot drie maal toe herhaald moest worden, wijst er volgens mij alleen maar op dat mijn kritiek niet ongegrond was.

Bij de onafhankelijkheid van Zaïre waren er ook heel wat die zich uitgaven voor specialist van Zaïre. Verschillende politieke partijen hebben zelfs afvaardigingen naar ginder gestuurd omdat ze ervan overtuigd waren dat ze het Belgisch politiek bestel ginder konden overplanten : dus dezelfde politieke partijen, dezelfde zuilen, dezelfde mutualiteiten, dezelfde vakbonden enzovoort.

Mijnheer Van der Maelen, ik wil niet stout zijn, maar als ik u zo bezig hoor, dan geeft u mij de indruk dat u geen verschil ziet tussen Afrika en Europa, dan geeft u mij de indruk weinig van Afrika te kennen. Iemand die Afrika goed kent, zou niet spreken zoals u. U klinkt ongeloofwaardig.

De Vlaamse regering wordt geadviseerd door heel wat Zuid-Afrikanners. Of ze er ooit geweest zijn, of ze er vaak geweest zijn, of ze er lang verbleven hebben, laat ik in het mid-

Valkeniers

den, ik stel alleen vast dat ze met heel wat documentatie uitpakken.

Als men ziet in welke lamentable toestand wij onze ex-kolonies Zaire, Ruanda en Burundi hebben achtergelaten, dan vraag ik mij af met welk recht wij in België, in Vlaanderen, kritiek uitoefenen op de politiek die in Afrika wordt gevoerd.

Heren van de socialistische partij, met zijn allen hebben we onlangs nog kunnen zien hoe uw socialistische minister en staatssecretaris, de heren Claes en De Rycke, in Afrika belachelijk werden gemaakt. Hun voornaamste gesprekspartner werd vermoord de dag nadat ze met hem besprekingen hadden gevoerd. Bewijst dit niet dat Afrika Europa niet is en dat de zaken er niet zo eenvoudig liggen, als jullie het willen voorstellen.

Hoe hebben wij Zaire destijds behandeld? Omdat we bang waren te worden uitgescholden voor neo-kolonialisten, hebben wij het hazepad gekozen, het land achterlatend met maar twee Zairezen met een universitair diploma. En vandaar zijn de eerste moeilijkheden gekomen. Dat was toch een pure schande. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hebben hun ex-kolonies ten minste wat meer tijd gegeven om hun onafhankelijkheid voor te bereiden. Ze hebben ze begeleid en begeleiden ze nog. Wij hebben Zaire aan zijn lot overgelaten. Vandaag worden we met de vinger gewezen voor wat zich afspeelt in Zaire, in Burundi en in Ruanda, en terecht.

Mijnheer Van der Maelen, het zou goed zijn dat wij eerst eens op eigen borst slaan, alvorens kritiek uit te oefenen op Zuid-Afrika. Ik ga ermee akkoord dat sommigen zich hebben vergist, dat apartheid verkeerd is. De opsplitsing tussen de verschillende volkeren was verkeerd en werkt nergens. De huidige leiders geven die vergissingen ook toe.

Ik kom nu tot de tekst van de reso-

lutie en wil daarbij een paar paragrafen toelichten. Uit bepaalde paragrafen blijkt eens te meer dat sommigen Afrika niet kennen.

De resolutie spreekt van een grote kloof tussen arm en rijk.

Er bestaat evenwel nog een veel grotere kloof tussen arm en rijk in de rest van Afrika, net zoals dat in alle ontwikkelingslanden het geval is. Men mag hier niet alleen de Zuid-Afrikaanse regering met de vinger wijzen. U beaamt zelf trouwens ook dat er een almaar sterker wordende middengroep groeit.

Ik vind het nogal hilarisch te spreken over economische wederopbouw en ontwikkeling, want elkeen die van Zuid-Afrika terugkomt, geeft hoog op over de rijke infrastructuur: het wegennet, havens en luchthavens, universiteiten en hogescholen, toeristische faciliteiten enzovoort. Ook op agrarisch, cultureel en industrieel vlak zijn de mogelijkheden en de verscheidenheid legio. Iedereen staat stomverbaasd over wat er in weinige jaren is bereikt. Alle sociale klassen en rassen hebben ertoe bijgedragen dat men op dit ogenblik nergens in Afrika een vergelijkbare infrastructuur vindt. Om dan te spreken van wederopbouw alsof we ons in een soort na-oorlogs Berlijn, dat geregeld is gebombardeerd, is minstens overdreven. Opbouw is mogelijk, maar de term wederopbouw is slecht gekozen.

Met welk recht kunnen wij oordelen over de legitimiteit en geloofwaardigheid bij de bevolking van een Zuid-Afrikaanse partner? Het ANC heeft in dit verband meer inzicht dan jullie. Vroeger verweet het ANC alle en vooral de niet-blanke functionarissen, burgemeesters, gemeenteraadsleden of mandatarissen — voor “puppets” en marionetten. Het haalde maar wat graag de thuislanden zoals Transkei, zwarte burgemeesters, blanken die lid waren van de democratische partij en tot het ANC wilden toetreden, in. Iedereen die aan de opbouw van een nieuw Zuid-

Afrika wilde meewerken, was welkom: thuisland-leiders, verkozen politici — ook zelfs blanken — enzo voort, en het verleden werd weggevaagd. Dat is de realiteit. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen “de goeien en de slechten”.

Uit die zwarte levensfilosofie kunnen wij nog een lesje leren. Zij trekken een streep onder de apartheid en beginnen aan een nieuw hoofdstuk van de geschiedenis. Repressie staat niet op het programma, hoewel sommigen dat misschien wel zouden waarderen. In de meeste ontwikkelingslanden gaat het ontstaan van een succesvolle vrijheidsbeweging meestal gepaard met amnestie-eisen. Wij hebben daarvoor minstens vijftig jaar nodig, daar gaat het vlugger en dat is positief.

Inzake de steun aan de voorbereidingen voor de verkiezingen, komt minister-president Van den Brande alweer te laat om iets te ondernemen. Vlaanderen zal, ondanks deze en vroegere voorstellen van resolutie, er weer niet bij zijn.

De voorzitter: De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande: Mijnheer de voorzitter, collega's, vermits het hier gaat om een resolutie, is het aangewezen dat de Vlaamse regering en ikzelf als minister voor Externe Betrekkingen niet aan het debat deelnemen. Ik moet de opinie van het Vlaamse parlement vertegenwoordigen en zal zodoende geen inhoudelijk standpunt innemen. Ik wil wel nog uw aandacht op een aantal zaken vestigen.

Wij vertrouwden op professor Suy, die uit theoretisch én praktisch oogpunt de wereld kent, om op een objectieve manier een zending te volbrengen.

Dat deed hij op een buitengewoon objectieve wijze en concludeerde dat wij volgende week zonder problemen naar Zuid-Afrika zouden kunnen gaan, maar de missie zou vol-

Van den Brande

gens de professor veel nuttiger en doeltreffender zijn onmiddellijk na de verkiezingen.

Na de beslissing van juli en na zorgvuldige overweging heeft de Vlaamse regering zich uitgesproken over hoe de zaken voort zouden worden aangepakt. Alles zou afhangen van het deskundig verslag en het advies aan de hand daarvan gegeven door de verantwoordelijke, professor Suy. Verdere voorbereidingen worden getroffen om tijdsverlies te vermijden, terwijl nu al minstens vijf punten zijn vastgelegd die aan een algemene overeenkomst met Zuid-Afrika ten grondslag zullen liggen.

Volgende week zal overigens een zending van het hoogste ambtelijke niveau naar Zuid-Afrika vertrekken, onder leiding van de heer Stroobants, secretaris-generaal en voorzitter van het college van secretarissen-generaal. De rest van het gezelschap zal bestaan uit de directeur-generaal Externe Betrekkingen en een vertegenwoordiger van mezelf en minister De Batselier.

Over de uitgestippelde beleidslijnen, de voorbereidingen of de wil om onmiddellijk op het goede moment de politieke zending te sturen, bestaat geen twijfel.

Tot zover even een overzicht van de evolutie, maar de resolutie is voorts een zaak voor het Vlaamse parlement.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik wil mij niet in het inhoudelijke debat te mengen, maar mijns inziens kan de regering volgens de procedure bij een voorstel van resolutie wel tussenkomen. De minister-president moet dus niet beschroomd zijn om zich in het debat te mengen.

De behandeling van een voorstel van resolutie gebeurt natuurlijk in het Vlaamse parlement, maar niets belet dat wij tijdens zo'n debat de inhoudelijke standpunten van de regering leren kennen.

De heer J. Valkeniers : Ik dank de minister-president voor zijn tussenkomst, maar hij heeft mij verkeerd begrepen. Ik heb gezegd dat wij afwezig zullen zijn bij de voorbereiding van de verkiezingen, wat in dit voorstel van resolutie voorkomt op bladzijde 204. Ik heb niet over de regering gesproken.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Valkeniers, in de commissie hebben heel wat mensen vastgesteld dat het zinloos was om het te hebben over de verkiezingen van 27 april. Dat is geschrapt geweest in die tekst, en dat moet worden aangehouden, omdat de gemeenteraadsverkiezingen op het einde van dit jaar doorgaan.

Als u kritiek uit — wat ik volkomen normaal vind in een parlement —, uit die dan in functie van de beslissingen zoals ze in de commissie zijn genomen. Als u de tekst gelezen had zoals hij in de commissie is aangevaard, dan had u een paar nutteloze en foutieve commentaren achterwege kunnen laten.

De heer J. Valkeniers : Mevrouw Aelvoet, deze tekst wordt ons als dusdanig voorgelegd, en daaruit blijkt dat punt 4 niet meer kan worden uitgewerkt wegens tijdsgebrek.

De voorzitter : De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen : Niet alleen op dit eerste punt vergist collega Valkeniers zich, maar klaarblijkelijk heeft hij de tekst helemaal niet gelezen.

Ook wat de economie betreft spreken wij niet meer van wederopbouw, want collega Van Grembergen heeft voorgesteld om het voorzetsel "weder" te schrappen.

Als u kritiek en commentaar op onze teksten wilt geven, geef ik u de raad om in het vervolg tot het einde van de zitting in de commissie te blijven, of, als u verhinderd bent te blijven,

de tekst tenminste te lezen zoals hij op het einde van het verslag van collega Van der Sande is weerhouden. Dat is namelijk de tekst waarover wij vandaag debatteren.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer Van der Maelen, u hebt daarnet zelf op deze tribune over wederopbouw gesproken.

De heer D. Van der Maelen : Ik had het toen over de wederopbouw van de Zuidafrikaanse samenleving. Het is immers een abnormale samenleving, vertekend door apartheid.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer Van der Maelen, u spreekt over het wegwerken van de taalachterstand van gemarginaliseerde bevolkingsgroepen. Indien u Zuid-Afrika goed zou kennen, dan zou u weten dat de meeste mensen in Zuid-Afrika een grote talenkennis hebben. De zwarte bevolkingsgroepen spreken nog het grootst aantal talen. Zelfs ongeschoolde arbeiders zullen u verrassen door hun kennis van zowel het Engels als het Afrikaans, en meestal spreken zij nog twee of drie Bantoe-talen. De heer Van Grembergen gaat met mij op dit punt akkoord.

Bij lezing van deze tekst zou men zich echter eerder afvragen of er niet dringend aan taalonderwijs moet worden gedaan, zodat de mensen zich behoorlijk kunnen uitdrukken. Iemand die jaren in Zuid-Afrika heeft gewoond, is hierdoor verrast, omdat de talenkennis van de meeste mensen veel groter is dan die van heel wat Belgen.

Laat ons de Zuidafrikanen niet langer indelen in twee groepen — de goeden en de slechten —, want dat leidt in Zuid-Afrika alleen maar tot meer verdrukking. U stelt dat er geen gevaar voor bestaat, en ik hoop alleszins dat wij in Zuid-Afrika geen Joegoslavische toestanden zullen meemaken.

Valkeniers

Wist u dat vorig jaar op de Sitec handelsbeurs de belangrijkste plaatsen werden ingenomen door Brazilië, India en Communistische China en dat de Indische minister Ranchod die vroeger ambassadeur was in Brussel bij de Europese Gemeenschap, met grote eer werd ontvangen in India waar hij vroeger een marionet werd genoemd ?

Het is toch duidelijk dat die landen, die tot de grootste van de wereld behoren, zich minder vragen stellen over het verleden, maar vooral naar de toekomst zijn gericht. Het moet mij van het hart dat het kleine België zich een grenzeloze pretentie aanmeet in vergelijking tot de veel grotere landen die heel wat meer generositeit aan de dag leggen door het blad van het verleden om te draaien en enkel de toekomst voor ogen te zien.

Omzeggens alle landen met enige betekenis en zelfs internationale organisaties zoals de Wereldbank en het IMF zenden handelsmissies naar Zuid-Afrika, voordien reeds organiseerden zij diplomatieke missies, terwijl wij nog steeds discussiëren over goede en slechte Afrikanen, over de opportuniteit van de zendingen en over het al dan niet afsluiten van een cultuurverdrag.

Terloops gezegd, ik weet niet of sommige van de aanwezigen dat cultuurverdrag hebben gelezen, maar volgens mij behelst het zeer weinig. Er is sprake van enige uitwisselingen en van een paar studiebeurzen, maar daarmee is alles gezegd.

Als ik vaststel dat Nederland dit jaar reeds veel meer culturele aangelegenheden ondernam en uitwisselde met Zuid-Afrika dan ons cultuurverdrag omvat, dan vraag ik mij af waarover wij eigenlijk discussiëren.

Mijnheer de minister-president, het was toch steeds onze bedoeling ons ter zake af te stemmen op de Euro-

pese houding ? Jammer genoeg moet ik vaststellen dat er enkel een stukje comedie werd opgevoerd.

Ondanks de opschorting van het cultuurverdrag en ondanks het zogezegde boycot hebben de Nederlanders van 1968 tot op heden jaarlijks 18 studiebeurzen verleend aan Zuid-Afrikaanse studenten die bij hen kwamen studeren. Daarover werd door niemand met een woord gerept.

De Fransen zetten zich reeds in vanaf 1980, maar iedereen zwijgt erover.

De Duitsers pompten via alle mogelijke stichtingen miljarden in Zuid-Afrika en de Engelsen – en wellicht zullen zij de eerste prijs in de wacht slepen – spanden de kroon door het jaarlijks verlenen van 1 tot 2 miljard steun, vooral voor het taalondericht.

Was dat dan de solidariteit waarop de Belgische en de Vlaamse regering zich afstemden ? Ik vermoed dat wij katholieker dan de paus zijn geweest ;

Mijnheer de minister-president, het is eigenaardig dat wij ons steeds opnieuw moeten opjuten en onszelf moed moeten inspreken omdat het tijd wordt een en ander duidelijk te maken.

De laatste alinea van de tekst stipuleert : “Voorbereidende stappen voor het geven van inhoud aan een nieuw verdrag wordt nu best zo snel mogelijk gedaan, maar de afsluiting van het verdrag kan slechts plaatsgrijpen na installatie van een democratisch verkozen regering. Wij moeten ons dus opnieuw moed inpompen om toch wat te ondernemen, al is er momenteel wel iets op til.

Maar men kan evengoed iets ondernemen indien men geen minister is ; het is voldoende het goed te menen. Mijnheer de minister-president, in dat verband zal ik u iets vertellen dat u misschien nog niet wist, maar dat wel eens goed is om weten. In-

dien de Belgische artsen in Zuid-Afrika een praktijk kunnen openen en hun werk kunnen uitoefenen, dan is dat dankzij mijn interventie in mijn hoedanigheid van arts, want toen was ik nog geen politicus. Daarvoor heb ik mij destijds gericht tot de Orde van de Geneesheren en tot secretaris-generaal Berckx die zich van de gelijkwaardigheid van de diploma's heeft vergewist. Ik ging toen op mijn beurt aankloppen bij dokter Van Cutsem, destijds voorzitter van de Orde van de Geneesheren en bij secretaris-generaal Goossens van het kabinet van minister Leburton. Na al deze stappen werd uiteindelijk een reciprociteitsakkoord afgesloten met België, waardoor onze diploma's in Zuid-Afrika worden erkend. Dat gebeurde in alle stilte, maar nu wou ik het even onderstrepen.

Mijnheer Van der Maelen, sommige Vlaamse politici zijn bang om de band tussen het Nederlands en het Afrikaans aan te halen. Zij hebben waarschijnlijk niet zoals ik gehoord dat een persoon uit de top drie van het ANC op de televisie zei dat er voor het Afrikaans en de Afrikaners nog een toekomst is weggelegd in Zuid-Afrika. Voorts zei hij dat de Afrikaners zouden blijven omdat het hun land was. De Engelsen hebben dikwijls de mond vol gehad over democratie en het gevecht tegen de apartheid. Nu het ogenblik gekomen is om te bewijzen dat zij bereid zijn om mee te werken aan de nieuwe multiraciale maatschappij gaan zeer velen van hen er echter vandoor. U hebt het zoëven over Beyers-Naudé gehad en ik wil daar in één adem Breyzen Breytenbach en André Brink bijvoegen. Deze mensen hebben zich allemaal ingezet voor deze zaak. Wij moeten dus niet blijven zitten met een schaamtegevoel omdat wij iets met het Afrikaans te maken zouden hebben. Ik pleit daarvoor honderd ten honderd tegen.

De voorzitter : Mijnheer Valkeniers, uw fractie heeft recht op dertig minuten spreektijd. Alle spreektijd

Voorzitter

die u nog gebruikt, gaat ten koste van uw collega, de heer Platteau.

De heer J. Valkeniers : Excuseer, in de andere vergaderingen is dat niet het geval.

Mijnheer Tant, gezien de samenstelling van uw fractie bent u niet de aangewezen persoon om daar commentaar op te leveren. Dat kan misschien verbeteren nu u bezig bent met uitbreiden.

Ik vraag mij af of het zin heeft om met de Vlaamse Raad een wereldconferentie te organiseren in Brussel voor alle Nederlands- en Afrikaanssprekende landen terwijl men zonder slag of stoot het Afrikaans als officiële taal laat uitschakelen hoewel dit toch de meest gesproken taal is van de bevolkingsgroepen in Namibië, de lingua franca. Bovendien nemen bepaalde mensen hier momenteel een weinig moedige en dubieuze houding aan tegenover het Afrikaans.

Ik zal trachten het kort te houden. Wanneer men spreekt over een zaak waar men emotioneel bij betrokken is, gaat men gemakkelijk over zijn tijd, zeker als men wordt onderbroken. Het is een feit dat Zuid-Afrika voor mij een zeer speciale betekenis heeft. Ik heb er niet alleen gewerkt, ik heb er ook gestudeerd en zeer gelukkige jaren gekend. Mijn dochter en kleindochters wonen er nog steeds.

Misschien zal Zuid-Afrika op een of ander tijdstip in de volgende jaren ook mijn vaderland worden. Ik bouw mee aan dit nieuwe Zuid-Afrika. Ik geef toe dat er fouten werden gemaakt, maar ik zou niet willen dat men nu besluit dat men met de Afrikaners niets meer te maken wil hebben. Het is onze plicht om contacten te onderhouden met deze groep, zeker ook na de wereldconferentie.

De heer Mandela en de heer De Klerk zeiden op 10 december 1993 in Oslo dat alle mensen in Zuid-Afri-

ka door onderhandelingen en als gelijke deelnemers aan dat proces bepalen hoe ze hun toekomst vorm willen geven. Dat is de beste oplossing voor de toekomst in het belang van alle mensen. Het gaat om de toekomstige vrede en stabiliteit, de vooruitgang, de voorspoed en de opbouw van onze natie.

De voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer F. Sarens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, een van de politieke realiteiten die mij als leider van de jeugdbeweging en als jong student bijzonder heeft aangegrepen was de apartheidspolitiek in Zuid-Afrika. Ik herinner mij foto's en televisiebeelden die aantoonde wat het betekende mensen op te delen volgens huidskleur en ras en daar voorrechten, rechten en plichten aan te verbinden. Toen ik daarbij ontdekte dat dit maatschappelijk systeem het resultaat was van het denkwerk van ontwikkelde, gecultiveerde mensen die zich politici noemden, was het voor mij duidelijk dat politiek nooit mijn bezigheid zou zijn. Later heb ik met veel begrip en zin voor objectiviteit geprobeerd de argumenten te begrijpen die een rechtvaardiging probeerden te geven aan de politieke keuze die men had gemaakt in Zuid-Afrika. Men heeft mij nooit kunnen overtuigen. Apartheid bleef voor mij wezenlijk onrechtvaardig.

Vandaag is de apartheid afgeschaft. In Zuid-Afrika is het democratiseringsproces opgestart en binnen enkele weken zijn er voor het eerst echte democratische verkiezingen, weliswaar niet zonder moeilijkheden en met veel risico's. Op zijn minst kan men spreken van een historische omwenteling.

President De Klerk en Nelson Mandela hebben bewust gekozen voor de democratie op basis van een multiculturele samenleving. Vanuit die optiek heb ik, namens mijn fractie, meegewerkt aan het opstellen van het voorstel van resolutie.

Indien de Vlaamse regering na de verkiezingen een akkoord wenst te sluiten met het nieuwe Zuid-Afrika moet dit volgens ons op de eerste plaats ingegeven zijn door de wil om dit nieuwe samenlevingsproject te ondersteunen. Men moet immers niet naïef zijn en denken dat Zuid-Afrika na de verkiezingen geen enkel spoor meer zal dragen van het verleden. Na de verkiezingen begint het pas !

De jarenlang achteruitgestelde zwarte bevolking zal zo snel mogelijk positieve resultaten willen zien op het vlak van onderwijs, tewerkstelling, huisvesting en gezondheidszorgen.

Indien de positieve gevolgen van het nieuwe politieke systeem niet effectief merkbaar worden, zal het experiment ten dode zijn opgeschreven. De geweldspiraal zal dan snel aangroeien.

Enkel politieke stabiliteit zal voor een klimaat zorgen dat investeerders uitnodigt tot het nemen van risico's. Het bestaande administratief weefsel kan dan pas uitgebouwd worden als een echt bindmiddel binnen deze complexe samenleving met veel mogelijkheden voor de toekomst.

Geloof in de democratie, geloof in de verdraagzaamheid, maar vooral veel politieke bekwaamheid en compromisbereidheid zal van de nieuwe politieke leiders worden gevraagd. Waar Vlaanderen kan bijdragen om de sociaal-economische toestand in Zuid-Afrika te verbeteren en de democratie te versterken mag het dan ook geen enkele kans onbenut laten.

Dit voorstel van resolutie wil een aantal krachtlijnen vastleggen voor de toekomstige betrekkingen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika. Wij moeten ons ervan bewust zijn dat we slechts een bescheiden rol te spelen hebben.

Deze resolutie zal een onmiskenbare uitstraling genieten in het buitenland en ze is van belang voor onze toekomstige relaties met de leiders van

Sarens

Zuid-Afrika. Belangrijk uitgangspunt is dat alleen de niet-rationale democratische krachten gesteund zullen worden en dat de contacten van onze instellingen en organisaties zullen verlopen met Zuidafrikaanse partners die het democratiseringsproces ondersteunen.

Een aantal prioriteiten worden geformuleerd.

Steun dient verleend aan een efficiënt economisch beleid, gericht op economische groei en op de verbetering van de levensstandaard van de hele bevolking. Dit economisch proces moet gepaard gaan met een sociaal beleid in het voordeel van de zwakke bevolkingsgroepen. We denken hier, onder andere, aan een grootscheeps programma voor sociale woningbouw, het op geleidelijke wijze invoeren van een meer rechtvaardig sociaal zekerheidsstelsel, de uitbouw van welzijnsvoorzieningen.

Een derde prioriteit betreft de opleiding van de Zuidafrikaanse verantwoordelijken en alle mogelijke beroepskrachten. Van vitaal belang is eveneens de opleiding tot democratische besluitvorming na de verkiezingen. Het overgrote deel van de bevolking heeft op dit vlak geen enkele ervaring, integendeel. Ook de sociale dialoog moet op gang worden gebracht.

Daarnaast bevat het voorstel van resolutie een aantal meer concrete mogelijkheden om onze taalverwantschap te benutten in de nieuwe betrekkingen met Zuid-Afrika. Uiteraard kunnen deze niet ingaan tegen de politiek van gelijkberechtiging van de elf officiële Zuid-Afrikaanse talen. Dit onderdeel is voor ons echter niet belangrijker dan de andere doelstellingen van het akkoord. Onze taalverwantschap geeft ons, Vlamingen, een comparatief voordeel in onze sociaal-culturele en handelsbetrekkingen met het nieuwe Zuid-Afrika.

Het komt er nu op aan een veel breder akkoord voor te bereiden dan het vroegere culturele akkoord.

De gewone Zuidafrikaan heeft op dit ogenblik andere zorgen dan zijn taalaanhorigheid. Zijn bezorgdheid gaat in de eerste plaats uit naar huisvesting, een opleiding die de kans op een job verhoogt, aanmoediging tot het starten van een KMO en vooral de stopzetting van alle geweld.

In dit opzicht is de laatste bepaling van de resolutie dan ook de belangrijkste. Zij verdedigt de wenselijkheid van een breed akkoord, dat alle relevante beleidsdomeinen omvat waarover Vlaanderen bevoegd is en die kunnen bijdragen tot de wederopbouw van de Zuidafrikaanse samenleving. Ik verwijs in dit verband naar huisvesting, onderwijs, KMO-beleid en plattelandsontwikkeling.

Het mee opstarten van een programma voor sociale woningbouw, bijdragen in de ontwikkeling van KMO's, concrete samenwerking met technische scholen, tolkenscholen en universiteiten, ruimere uitwisseling van informatie op politiek vlak zijn elementen die in dit akkoord moeten worden vervat. Dit zijn voorbeelden van wat de nieuwe relatie met Zuid-Afrika kan inhouden.

De CVP-fractie hoopt dat de Vlaamse regering deze inzichten deelt en wenst haar veel succes toe met de verdere onderhandelingen.

Wij spreken de hoop uit dat Zuid-Afrika dit historisch keerpunt goed doorkomt. Dit zou immers een hoopvol teken zijn voor heel zuidelijk Afrika. Het zou mij, als rechtgeaard christendemocraat, een bijzonder optimistisch gevoel geven. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer L. Van Nieuwenhuysen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, binnenkort zullen wij de eerste – en misschien ook de laatste – multi-etnische verkiezingen in Zuid-Afrika beleven.

Gedurende het hele proces dat aan deze verkiezingen is voorafgegaan, heeft de Vlaamse Gemeenschap zich op een ruime afstand gehouden.

Het bureau van de Vlaamse Raad besliste weliswaar om in oktober 1993 een studiereis naar Zuid-Afrika te ondernemen, maar uiteindelijk namen hieraan slechts drie partijen deel. Van de overige deelnemers moest één zonedig aanwezig zijn op het partijbal, de andere moest in zijn provincie de Koning ontvangen en de derde ging niet mee omdat de rest had afgehaakt.

Pas achteraf is de aap uit de mouw gekomen en beweerde men dat het te vroeg was om naar Zuid-Afrika te gaan.

Bij de Vlaamse regering speelt zich hetzelfde scenario af : eerst was het te vroeg, nu is te laat. In de korte periode daartussen was er de bijeenkomst van het Comité van de Regio's, dat die inspanning trouwens niet heeft willen honoreren.

Dit is allemaal té doorzichtig. Het was te voorspellen dat professor Suy zou afraden om vóór de verkiezingen de geplande reis te laten doorgaan.

De waarheid is echter dat de Vlaamse regering een ANC-stem moet en zal horen, de Vlaamse regering wil een door het ANC gedomineerde regering als gesprekspartner, zij moet en zal door president Mandela begroet worden.

Intussen wordt Vlaanderen langs alle kanten voorbijgestoken. Tientallen landen hebben reeds lang terug betrekkingen aangeknoopt met Zuid-Afrika, zowel zakelijk als cultureel.

Terwijl de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel zich voorbereidt voor een zending in het najaar – nadat een eerste poging hiertoe ten gevolge van politieke onwil op de klippen liep – vertoeven wij nog steeds in een stadium van resoluties. Het is eigenlijk belachelijk. Wij had-

Van Nieuwenhuysen

den de culturele akkoorden met Zuid-Afrika jaren geleden al moeten herstellen en wij hadden de economische zending, zoals gepland, moeten laten doorgaan.

Ik kan enkel vaststellen dat de partijen die ooit bezwaren hebben geopperd tegen het hervatten van de culturele betrekkingen met Zuid-Afrika, nooit dezelfde bezwaren hebben geopperd inzake akkoorden met andere landen, zoals China of landen uit het voormalige Oostblok, en dat zij katholieker zijn dan de Paus inzake Zuid-Afrika.

Belachelijk is ook de naïeve vreugde bij sommigen omwille van de totstandkoming van een multi-etnische eenheidsstaat op basis van een tijdelijke grondwet die centralistisch-individualistisch is. Dat de minderheden niet noemenswaardig worden beschermd, is hen blijkbaar geen zorg want het gaat deze keer immers maar om blanken of om zwarte volkeren die het marxisme afwijzen. Het gaat om : “mensen die zichzelf als verschillend beschouwen van andere sectoren van de maatschappij die nu voorkomen in deze gebieden of een deel ervan. Zij zijn vast besloten hun ancestrale territoria en hun etnische identiteit te behouden, te ontwikkelen en door te geven aan de toekomstige generaties als basis van hun voortdurend bestaan als volkeren, in overeenstemming met hun eigen culturele patronen, sociale instellingen en legale systemen.” Die zinnen komen niet van het Vlaams Blok, maar uit het tijdschrift van de informatiedienst van het ABOS.

Laat mij u geruststellen, zij hebben geen betrekking op de Afrikaners, maar op inheemse volkeren. Voor ons zijn ze even goed van toepassing op de volkeren van Zuid-Afrika. Wie ze negeert, vraagt om toestanden zoals in Rwanda en Burundi of Bosnië. Dat zijn dan nog landen die niet opgescheept zitten met de erfenis van de apartheid, mijnheer Van der Maelen. Over enkele jaren zal

men ons hier waarschijnlijk ook vragen een resolutie goed te keuren voor het sturen van Blauwhelmen naar Zuid-Afrika. Wat mij stoort in de tekst van de resolutie van de meerderheid is dat hij bolstaat van lofwoorden aan een democratie in het kader van een centralistisch gegeven, in plaats van op basis van de volksgemeenschappen. In de loop der jaren zal een bepaalde dominante groep de anderen waarschijnlijk trachten op te slorpen of onder de knoet te houden en de gevolgen zijn voorspelbaar. Multi-etnische gemeenschappen gedijen alleen onder een dictatuur.

Wij hadden graag een resolutie gezien die uitging van het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren. Dat is helaas niet het geval met de resolutie van de meerderheid, noch met die van de VLD.

Wij hadden liever een resolutie waarin de nadruk wordt gelegd op onze cultuurhistorische banden met Zuid-Afrika. Ook dat is niet het geval met de resolutie van de meerderheid. De taalverwantschap wordt wel genoemd, doch slechts in tweede orde. Wij mogen niemand schokken en we moeten vooral voorzichtig zijn. Als het Afrikaans als ambtelijke taal verdwijnt, is dat wel spijtig, maar wat wil men eraan doen. Dat is de teneur van deze resolutie. Kortom, het is de Belgitude ten opzichte van Zuid-Afrika.

Het Vlaams Blok is van oordeel dat Vlaanderen wel degelijk het behoud van het Afrikaans als een officiële en ambtelijke taal moet ondersteunen en dat de ontwikkeling van het Afrikaans moet worden gestimuleerd, ongeacht trouwens de status die het na de verkiezingen zal krijgen.

De Vlaamse Gemeenschap moet ook een dynamisch en stimulerend beleid voeren ten opzichte van de neerlandistiek in zuidelijk Afrika. In samenwerking met Nederland kunnen we bijvoorbeeld de opleiding en kennis van het Nederlands in Afri-

kaanstalig onderwijs opkrikken of de openbare omroepen ertoe aanzetten uitwisselingsprogramma's op te zetten. De taal en de taalverbondenheid is geen kwestie van uitwisseling van “dansmariekes” of van het samen zingen van Sarie Marijs, mijnheer Van der Maelen, zoals u ooit denigrerend heeft gezegd. De taal en de taalverbondenheid betekenen een belangrijke meerwaarde, ook op het vlak van de handelsrelaties.

“Taal is macht” heeft Mark Grammens in een ander verband ooit geschreven. Hij verwijst daarin naar de internationale Francophonie die overal haar macht en uitstraling probeert te vergroten, met reden, want onder meer de handel volgt de taal.

Het is belangrijk om dat voor ogen te houden in een land waarvan het economische en industrieel weefsel in belangrijke mate door blanken wordt beheerst en als we op de gesprekken die we ginder hebben gehad – ook met zwarten – mogen voortgaan zal dat nog geruime tijd zo zijn. Dat is, ik herhaal, nog iets heel anders dan dansmariekes en Sarie Marijs-zangers waarvoor ik overigens meer respect heb dan voor halsbandmoordenaars.

In Zuid-Afrika is het Afrikaans de taal van de verdrukker. Schaf dan ook het Engels af, want in de taal werden en worden volkeren over de hele wereld verdrukt. Schaf het Russisch af, schaf het Mandarijns af, het Spaans, het Portugees, het Arabisch, en het Frans niet te vergeten. Met andere woorden, dit is larie.

Natuurlijk betekent de prioriteit voor taal- en cultuurverwantschap dat de meest hechte banden worden ontwikkeld met het belangrijke deel van de Zuidafrikaanse bevolking dat duidelijke wortels heeft in de Nederlanden, namelijk de Afrikaners of de Boeren. Zij leunen ook cultuurhistorisch het dichtst bij ons aan.

Of gaat men nu ook de Vlaamse Raad veroordelen omdat een colloquium wordt georganiseerd over het

Van Nieuwenhuysen

Nederlands in de wereld met vertegenwoordigers van volkeren of naties waar nog Nederlands of Afrikaans wordt gesproken ?

Gaat men de Vlaamse Raad spijkeren omdat de anderen nu eenmaal niet op dat colloquium werden uitgenodigd ?

Natuurlijk niet, omdat het helemaal niet inhoudt dat er voor andere zaken geen belangstelling zou zijn. En wat zuidelijk Afrika betreft, is er naast het taal- en cultuurbeleid inderdaad plaats voor bijvoorbeeld onderwijsprojecten, voor handels- en economische relaties enzovoort.

Bovendien is het Afrikaans de taal van de meerderheid van de kleurlingen en de tweede taal van heel wat zwarten, ook al wordt dat laatste door sommigen hier betwist, omdat het ANC dat nu eenmaal ook betwist. Maar het is en het blijft zo.

Collega's, de vijf punten die de VLD in zijn motie naar voren brengt, kunnen wij onderschrijven, maar zowel de resoluties van de meerderheid als die van de VLD gaan uit van de idee van een unitaire Afrikaanse staat met mogelijk een aantal bevoegdheden voor de provincies, maar zonder in achtname van de feitelijke aanwezigheid van verschillende volkeren.

De motie van de meerderheid ziet de zaken groots in tegenstelling tot de bescheidenheid waarover collega Sarens het had. Vlaanderen moet zich inschakelen in het proces van economische opbouw en ontwikkeling, van sociale rechtvaardigheid en politieke democratisering en vorming. Vlaanderen doet dat alleen op voorwaarde dat er een multi-etnische staat wordt gevormd, ongeacht de gevoelens van de meerderheid in de verschillende bevolkingsgroepen.

Het Vlaams Blok kan niet achter de neo-kolonialistische toon van deze tekst staan. Het Vlaams Blok wenst alle volkeren van Zuid-Afrika vrede,

vrijheid en voorspoed toe, maar stelt dat de Vlaamse Gemeenschap de beperkte middelen waarover zij beschikt zo efficiënt mogelijk zou aanwenden. Dat is in de eerste plaats in onderling overleg met diegenen met wie wij het meest cultuurverwant zijn, namelijk de Afrikaners en de Afrikaanstaligen. (**Applaus op de tribune**)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, vooreerst wou ik aan het Vlaams blok toch het volgende zeggen.

In uw resolutie staat dat men onmiddellijk in de komende dagen of weken een nieuw akkoord zou moeten afsluiten. Dit betekent politiek dat u met een overgangsregering, met een overgangssysteem nog een akkoord wilde afsluiten. Dit betekent dat u eigenlijk doelbewust voorbij wilde gaan aan de uitslag van de verkiezingen en het nieuwe regime. Dat u dat wil is uw zaak, maar het overgangsregime zelf zou er niet mee akkoord zijn.

Wanneer u op een fatsoenlijk wijze, met de huidige regering van Zuid-Afrika daarover zou gesproken hebben, en vooral met de Afrikaanssprekenden dan zouden zij u zelf gezegd hebben dat het inopportuun is het op die wijze te doen. Het was dus tegen de belangen van de Afrikaanssprekenden in dat u gehandeld hebt. Het was dus fout.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer L. Van Nieuwenhuysen : Mijnheer Van Grembergen, u spreekt over de resolutie die twee jaar geleden is ingediend en die vervangen werd door een andere.

De heer P. Van Grembergen : Onderdrukking is geen eigenschap van één volk of één gemeenschap. De geschiedenis van Zuid-Amerika is er één van miserabele onderdrukking,

de geschiedenis van de Verenigde Staten is er eveneens een van miserabele onderdrukking van de Indiaanse gemeenschappen en van de zwarte bevolking. Ik ben het dus nooit eens geweest met diegenen die vonden dat alleen de Zuidafrikaanse gemeenschap schuldig was aan onderdrukking. Het is een wereldgegeven dat mijn partij niet aanstaat maar dat niet één volk of één gebied kan worden verweten.

Enerzijds zijn er onbetwistbaar zware fouten gebeurd door het wettelijk raciale gegeven in Zuid-Afrika. De apartheid was niet alleen op het humane vlak fout maar was crimineel. Anderzijds heeft het ANC toch ook zeer verdachte bondgenoten gehad. In de tijd van het Stalinistisch regime in de USSR zat het ANC daar mede aan tafel en waren zij mede de woordvoerders van een agressief marxisme. Ik hoef u niet te zeggen dat in Zuid-Afrika velen de wenkbrouwen fronsten bij de toenmalige inhoudelijke benadering van het ANC.

Indien men wil slagen in Zuid-Afrika zou men in alle kampen een streep moeten trekken onder het verleden. Ik heb een grote bewondering voor de politieke en menselijke houding van Mandela. Na jaren gevangenis en verdrukking heeft hij de politieke en humane inzichten om een punt te zetten achter het verleden. Hij tracht – samen met degenen die verantwoordelijk zijn geweest voor zijn gevangenschap – een nieuwe samenleving in Zuid-Afrika op te bouwen.

Ik heb ook respect voor president de Klerk. Jarenlang heeft hij toebehoord aan de denkwereld van de blanke Zuidafrikanen, de invoerders van het apartheidssysteem, maar hij heeft zich tenslotte aan die denkwereld onttrokken. Meer nog, hij heeft – binnen de Nationale Partij – een meerderheid achter zijn visie kunnen krijgen. Ook dit heeft moed en verantwoordelijkheid gevraagd.

Het ontkennen van het volkerenge-

Van Grembergen

geven is één van de fouten die we hebben gemaakt in heel Afrika en dreigen te maken in Zuid-Afrika. De situatie in Sudan, Burundi, Angola en Zaïre is het resultaat van het ontkennen van het volkerengegeven. Wie Zuid-Afrika goed wil organiseren tot een gemeenschap waar de verschillende bevolkingsgroepen samenwerken, zal met het zwarte volkerengegeven rekening moeten houden. De Zulus, de Venda's en de Sototo's bestaan.

De oud-kolonisatoren van Afrika – Frankrijk, Groot-Brittannië en Portugal – hebben het volkerengegeven in al hun kolonies ontkend en hebben zich voor het trekken van de grenzen gebaseerd op de meridianen en parallellen.

Een toekomstig akkoord met Zuid-Afrika kan niet alleen betrekking hebben op cultuur. De bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap overstijgen het culturele.

Vlaanderen heeft ook bevoegdheden inzake arbeid en tewerkstelling, economische bevoegdheden en onderwijsbevoegdheden. Het akkoord dat wij zullen sluiten met Zuid-Afrika moet het hele pakket omvatten en gericht zijn op de totaliteit van de Zuidafrikaanse samenleving, dus niet alleen op de blanke of Afrikaanssprekende gemeenschap.

Ik heb daar juist gesproken over de fout die de blanken hebben begaan. Ik heb ook verwezen naar een fout van het ANC. Een andere fout van het ANC is geweest dat het van in de jaren zestig al hun jongeren, die gemotiveerd waren door de vrijheidsstrijd – wat ik maar al te goed begrijp – gevraagd heeft het onderwijs te boycotten, met het tragische gevolg dat er nu geen zwarte intellectuele elite is om de kaders in het bestuursapparaat en in het bedrijfsleven op te vullen.

Samenvattend kan ik zeggen dat de algemene lijnen van de resolutie on-

ze goedkeuring kunnen wegdragen. Ze neemt afstand van de raciale maatschappij en van de fouten van het verleden en legt keuzes vast voor de toekomst waarin wij ons kunnen terugvinden. (**Applaus**)

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de behandeling van de resoluties over Zuid-Afrika komt goed op tijd, namelijk net voor de eerste vrije en niet-raciale verkiezingen in Zuid-Afrika.

De jongste jaren heeft er in Zuid-Afrika een formidable omwenteling plaatsgevonden die tot stand gekomen is dank zij lange en moeilijke onderhandelingen met alle betrokkenen die het terrein kennen. Het waren zeker geen opgelegde onderhandelingen.

Dat dit resulteerde in een soort "onderhandelde revolutie", is grotendeels te danken aan de kwaliteit van de belangrijkste onderhandelende groepen, de Nationale Partij en het ANC. Nog niet zo lang geleden konden men van kwaliteit in verband met het ANC nog niet gewagen. Er waren immers andere zwarte partijen die redelijker leken en meer respect verdienden. De geschiedenis leert evenwel dat het de Nationale Partij en het ANC zijn die deze onderhandelingen tot een behoorlijk tussenstadium brachten. Het einde is uiteraard nog niet in zicht. Een apartheidssysteem dat tientallen jaren heeft kunnen tieren en dat het ontwikkelen van onmenselijke repressiepraktijken tot gevolg had, bouwden niet zomaar af. De Nationale Partij zag eindelijk in dat een dergelijk beleid alleen maar tot vernietiging leidt : het kost mensenlevens, de samenleving en de rechtsstaat lijden eronder en zelfs de economie takelt erdoor af. Bovendien hadden zij de moed dit publiek te erkennen. Het ANC ging na jaren van onderdrukking en vervolging met de verdrukter van weleer om de tafel zit-

ten om over een nieuw niet-racistisch Zuid-Afrika te onderhandelen. De besprekingen gaan niet door in een wraaklustige stemming of gerechtelijke sfeer. Iedereen is onder de indruk van de sereniteit van Mandela. Hij bracht lange tijd door in de gevangenis, bewaakt door zijn huidige gesprekspartners. Alleen een groot mens kan de natuurlijke wraakgevoelens die in dit geval opborrelen, beheersen. Niet Europa moet aan Zuid-Afrika een model opleggen, klinkt het in bepaalde kringen. Dat is vanzelfsprekend zo, maar niemand van buitenaf heeft enige inspraak gehad in het opstellen van de grondwet of het uitstippelen van de overgangsfase. Dat werd allemaal ter plaatse beslist en dat is nu net het interessante van de zaak.

Mijnheer Van Grembergen, het klopt dat het ANC met de USSR banden onderhield op een bepaald ogenblik. Daar staat evenwel tegenover dat al wie zich tegen het vroegere Zuid-Afrika verzette, het etiket "communist" kreeg opgeplakt. Ook als dat niet zo was. Het is overigens geen schande als politieke optie het communisme aan te hangen. (**Onderbreking door de heer P. Van Grembergen**)

De heer P. Van Grembergen : Het probleem is van alle tijden. Uw relativering vind ik dan ook uitstekend.

Mevrouw M. Aelvoet : Op het eerste vrije congres van het ANC in Durban in 1990 werden de landen opgesomd die een vertegenwoordiging hebben bij dat congres. Bij de landen die het meeste applaus kregen was niet de Sovjetunie, maar op de eerste plaats werd Cuba spontaan toegejuicht omwille van de diensten die Cuba had geleverd ten aanzien van de bevrijdingsstrijd van Zuid-Afrika. Een tweede land dat bijzonder veel applaus kreeg, was Zweden, omdat dat land een opgemerkte anti-apartheidspolitiek heeft gevoerd, en dat werd door die mensen duidelijk erkend. In het geval van België was er uiteraard weinig reactie.

Aelvoet

Een van de grootste problemen waar men in Zuid-Afrika mee kampt, is het geweld, en daar zijn wij dagelijks via de televisie ook getuige van. Dat heeft een zware tol geëist, en het geweld zal ook niet verminderen zolang er geen klimaat van verdraagzaamheid ontstaat. Verdraagzaamheid kan pas kansen krijgen als de erfenis van de apartheid in de levensomstandigheden van de mensen wordt gemilderd. Dat zal echter vele jaren in beslag nemen.

Ik denk dat een nietsvermoedende buitenlander, die de debatten over Zuid-Afrika in de Vlaamse Raad beluistert, zich afvraagt waarom die toch altijd weer aanleiding geven tot zoveel opwinding en animositeit. De reden hiervoor is duidelijk politiek.

De Vlaamse samenleving zelf was grondig verdeeld over Zuid-Afrika en over de evolutie die daar wenselijk was. Er bestonden hierover niet alleen verschillende opvattingen, er waren ook organisaties die drager waren van de verschillende analyses, zoals Protea, dat "objectieve" informatie over Zuid-Afrika verspreide, en Akza en VAAK die de apartheid met open vizier bestreden.

Er waren uiteraard ook verschillende contactlijnen met de Zuidafrikaanse realiteit, want elke realiteit heeft verschillende bodems. Protea had de beste contacten met de Zuidafrikaanse ambassade, en met haar natuurlijke blanke relais in Zuid-Afrika. De anti-apartheidsbeweging ging de ambassade niet binnen, ze stond meestal voor die ambassade te protesteren tegen de willekeurige aanhouding van scholieren, de eenzame opsluiting van Hélène Pastoors gedurende acht maanden en de executie van politieke gevangenen. Zij had banden met het Zuid-Afrika van het verzet, met de vakbonden, met de kerken, met de netwerken van de NGO's, met de consumentenvereniging die in Zuid-Afrika de consumenten boycot organiseerde, met het FDF en met het ANC. Apartheid

verdeelde Vlaanderen, en zorgde voor botsingen die ook nu nog geregeld tot hoog oplopende discussies leiden.

Onze verschillende opstelling heeft ons verdeeld, en het zou meer dan naïef zijn te stellen dat het verleden achter de rug ligt. Het verleden leeft door in het heden, maar nu moeten wij die verdeeldheid overstijgen. In Zuid-Afrika doet men ernstige inspanningen om de breuklijnen uit het verleden te dichten, en daarom moeten wij in Vlaanderen proberen hetzelfde te doen. Daartoe moeten wij ondubbelzinnig erkennen dat apartheid een onmenselijke en historische vergissing is geweest, die naar de toekomst toe ongedaan moet worden gemaakt. Gelukkig hebben de meeste collega's dit ook gesteld.

President De Klerk heeft dit ook begrepen, en heeft publiekelijk zijn verontschuldigen aangeboden. De Vlaamse Gemeenschap moet ook op die hoogte staan, en de handen leggen in de veelkleurige handen van Zuid-Afrika. Agalev heeft samen met mensen van CVP, SP en Volksunie een gemeenschappelijke resolutie neergelegd, die in de commissie nog is gewijzigd.

Een aantal tussenkomsten van de heer Valkeniers waren echter volledig naast de kwestie.

De heer J. Valkeniers : Ik was aanwezig op de commissievergadering. Trouwens, ik heb nog aan sommige van mijn patiënten gevraagd hun afspraak te verschuiven. Bovendien gaf u mij gelijk wat de wijzigingen betreft.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Valkeniers, neem het mij niet kwalijk, maar alvorens prietpraat te verkopen in de plenaire vergadering van de Vlaamse Raad, op een ogenblik dat de commissiebesprekingen zijn afgesloten, zou het goed zijn het uitgebracht verslag waarin de laatste wijzigingen zijn opgenomen, eens grondig te lezen.

Bovendien wens ik u te zeggen dat

deelnemen aan de werkzaamheden van het parlement geen verdienste is, maar onze verdomde plicht !

De resolutie waarvan sprake werd maanden geleden ingediend. Het is evident dat de verdere ontwikkelingen en het nabijkomen van de verkiezingsdatum de indieners van de resolutie ertoe kunnen aanzetten de tekst anders te formuleren, zonder echter aan de basis te raken.

De heer A. Denys : En een bocht te nemen.

Mevrouw M. Aelvoet : Er is geen sprake van een bocht, mijnheer Denys. Trouwens u kletst maar wat zonder te weten waarover het gaat want u nam niet deel aan de besprekingen.

In de tekst van de resolutie stond dat een voorbereidende en actieve rol moest worden gespeeld in het verkiezingsproces van Zuid-Afrika. Uiteraard geldt dit niet alleen voor de verkiezingen van eind april, maar ook voor de verkiezingen die eind van het jaar zullen worden gehouden. Er zullen aldaar trouwens nog veel verkiezingen plaatsvinden. De kern van de zaak was hierop constructief in te spelen. Zonder positief politiek perspectief is het evident dat het democratiseringsproces, de economische opbouw en de sociale rechtvaardigheid geen kansen krijgen. In dat opzicht is het goed even in herinnering te brengen dat zelfs de gouverneur van de reservebank van Zuid-Afrika bevestigde dat in de tweede helft van 1993 10 miljard uit het land wegvloeide. Wie zich inzet voor de heropleving van de Zuidafrikaanse economie kan hiermee zeker niet gelukkig zijn. De politieke situatie is immers zo onzeker dat de mensen hun geld daar niet durven laten.

Wij hebben er steeds voor gepleit een duidelijke band te leggen tussen democratisering, sociale rechtvaardigheid, afbouwen van apartheid en de economische toekomst van Zuid-Afrika.

De heer P. Van Grembergen : Het zijn vooral de Angelsaksische kapitalen die terugkeren naar Groot-Brittannië, terwijl de kapitalen van diegenen die zich burger van het land voelen ter plaatse blijven. Het is dus essentieel dat deze laatsten zich in het land kunnen blijven thuisvoelen. Dat is trouwens ook het streven van de heer de Klerk.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Van Grembergen, het is evident dat wij het hier vooral hebben over de activiteiten van de Anglo-American. U gaat mij echter niet wijsmaken dat het kapitaal in Zuid-Afrika niet internationaal is georganiseerd. Het is onmogelijk uit te maken of het alleen gaat over het kapitaal van de blanke Engelsen. De blanke Afrikaners hebben er immers ook kapitaal en dat geld verlaat het land via dezelfde weg. Wij mogen ter zake niet naïef zijn.

Er zal veel aandacht moeten worden besteed aan de heroriëntering van de Zuidafrikaanse economie, ten voordele van de zwarte meerderheid. Ik heb Zuid-Afrika al enkele malen bezocht en telkens hoorde ik verschillende economen, zowel Engelstaligen, Afrikaners als zwarten, zeggen dat het van het grootste belang is de bestaande mogelijkheden en kapitalen derwijze te oriënteren dat zij kunnen worden aangewend voor huisvesting, elektriciteitsvoorziening in woningen en investeringen voor vorming en opleiding van de zwarte meerderheid.

Over de meeste van die dingen konden we het na enige discussie vrij gemakkelijk eens worden. De echte wrijvingspunten hielden verband met de vraag met wie men zou gaan praten in afwachting van een democratisch verkozen regering en met het belang dat men in een nieuw Zuidafrikaans beleid aan de taalverwantschap mocht hechten. Dat waren de twee hoofdpunten. Uiteindelijk vond de meerderheid het belangrijk om nu al voorbereidende contacten te onderhouden. Het is evident

dat men die contacten spreidt over de verschillende partners-in de overgangsraad.

Het afsluiten van een formeel akkoord met een democratisch verkozen regering gebeurt dan uiteraard achteraf. Het belang van contact in de overgangsfase met de verschillende groepen die nog niet aan de macht zijn, zeker ook op lokaal vlak, wordt mooi geïllustreerd door het vriendschapsakkoord tussen Leuven en Stellenbos. Leuven heeft het gepresteerd om een vriendschapsakkoord af te sluiten dat alleen met de blanken van Stellenbos werd besproken. De zwarte en bruine mensen van Stellenbos werden er niet eens over geïnformeerd. Dergelijke misstappen moeten te allen prijze worden vermeden. Men heeft terecht gezegd dat we er over moeten waken dat zoiets niet kan gebeuren. Men neemt ons dat immers terecht zeer kwalijk.

Ik ga zo meteen wat dieper in op het relatieve belang van de taalverwantschap. Eerst wil ik echter enkele bedenkingen besteden aan de resolutie die de VLD heeft ingediend. Naast de erkenning van de verandering, een winstpunt na al die tijd, is de resolutie van de VLD op een aantal punten erg voortvarend. Ze wil nu al culturele attachés aanwijzen. Dat is toch onmogelijk vooraleer er in het overleg een bepaalde inhoud aan het formeel akkoord werd gegeven. Voorts stelt de resolutie dat men alles moet doen opdat het cultureel akkoord weer van kracht zou worden. Tijdens de bespreking in de commissie zei collega Platteau dat hij inzag dat daar een moeilijkheid in schuilt. Dit betekent namelijk dat het oude akkoord uit de kast wordt gehaald.

Mijnheer Platteau, in de commissie zei u dat u daarover amendementen zou indienen. Ik heb daar echter geen amendement over gevonden. Dit is ook in tegenspraak met de tussenkomst van de heer Valkeniers die zei dat het cultureel akkoord weinig

bevatte. Welke zin heeft het om dat cultureel akkoord weer op te halen als er toch niets in staat? Dat lijkt mij in ieder geval een ongelukkige formulering.

De heer S. Platteau : Mevrouw Aelvoet, in de commissie zei ik dat het cultureel akkoord geactualiseerd moet worden. Ik heb een amendement ingediend op onze resolutie. Technisch kan dit niet. Wij moeten voortborduren op de resolutie van de meerderheid. Ik heb een amendement opgesteld en ingediend om te specificeren dat het cultureel akkoord een geactualiseerd cultureel akkoord moet zijn.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is al een verbetering. Collega Platteau, ik vind het zeer correct van u dat u dit signaleert.

Ik zal nu even ingaan op het punt van de taalverwantschap. Dit punt heeft na wikken en wegen een plaats van beperkt en ondergeschikt belang gekregen. In de resolutie van de parlementaire meerderheid wordt wel degelijk gesteld dat de taalverwantschap een secundair element is. In het meertalige Zuid-Afrika kan de taalverwantschap met een taal, die bovendien de taal was van de vroegere onderdrukker, uiteraard niet als basis dienen voor de nieuwe contacten.

Dat is toch bij de haren getrokken. Bovendien zou men moeten weten dat er in Zuid-Afrika op dit ogenblik een serieuze taaldiscussie wordt gevoerd. Deze discussie gaat niet over inhouden maar over de machtspositie en de status van de diverse talen in de toekomst. In een recent verschenen studie worden de krantenknipsels over de taaldiscussie van het jaar 1993 geanalyseerd. Daarin wordt vastgesteld dat 91 procent van de discussie gaat over de machtspositie die de talen in het toekomstige Zuid-Afrika zullen bekleden.

Dit wijst erop dat dit een zeer delicaat politiek gegeven is en dat de verdeeldheid erover reëel is. Op dit

Aelvoet

ogenblik is er een voorlopig compromis bereikt : de officiële talen zullen niet de twee vroegere zijn, het Engels en het Afrikaans, maar wel de elf talen die in Zuid-Afrika worden gesproken.

De Nationale Partij wilde enkel de twee koloniale talen behouden, maar tegenover dat dictaat wilde het ANC enkel de erkenning van het Engels aanvaarden. Daarop hebben de voorstanders van het Afrikaans als officiële taal bakzeil gehaald en uiteindelijk het nieuwe compromis aanvaard.

Dit illustreert dat de Zuidafrikaanse bevolking perfect in staat is om voor de belangen van de verschillende talen op te komen en dat de Afrikaners voor de verdediging van hun taal helemaal niet in een zwakke positie staan. Zij zijn economisch machtig, zij zijn cultureel machtig en hebben een heel politiek establishment opgebouwd, beschikken over

internationale relais. Schouderklopjes hebben ze dus echt niet nodig.

De heer J. Valkeniers : Wat denkt u dan van Namibië ?

Mevrouw M. Aelvoet : We praten nu over Zuid-Afrika, laten we niet alles op een hoopje gooien.

Voorts illustreert dit ook dat wanneer we het taalelement van buiten uit in het kader van het vernieuwen van de relaties heel sterk beklemtonen, we ons mengen in een intern machtsconflict. Dat precies is contra-productief. Wij doen er niet goed aan dat al te veel in de verf te willen zetten.

De heer J. Valkeniers : Teveel niet, maar wel voldoende.

Mevrouw M. Aelvoet : Daarom vind ik dat de resolutie die wij mee hebben ondertekend een evenwichtige resolutie is, die de realiteit van de taalverwantschap onderkent, maar ze ondergeschikt maakt aan belangrijker globale doelstellingen.

Mede door de inbreng van VLD-Senator Jef Valkeniers, rechts naast VLD-Kamerlid en Secretaris van de Raad, Edward Beysen, groeide de bespreking van de voorstellen van resolutie betreffende het Zuid-Afrikabeleid van de Vlaamse Gemeenschap uit tot een levendige discussie

De heer S. Platteau : Dat is contradictorisch.

Mevrouw M. Aelvoet : Het lijkt me vanzelfsprekend dat onze contacten met Zuid-Afrika multiraciaal en meertalig zullen zijn. Dat is ook de voorwaarde om een bijdrage te kunnen leveren tot de verzoening en de heropbouw van de Zuidafrikaanse samenleving. Want deze samenleving – en dat zeggen ook de Afrikaners – moet worden heropgebouwd om de breuken van de apartheid te overstijgen. Ik hoop dat de ‘Stem van Zuid-Afrika’ in de toekomst in vele talen zal mogen weerklinken. **(Applaus bij de SP en AGALEV)**

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, sinds verschillende decennia spelen zich in heel Afrika ware drama's af, waarvoor in het westen iemand met enig verantwoordelijkheidsgevoel niet blind kan blijven. Het grootste drama van Afrika op dit ogenblik is dat de aandacht van het westen voor dit continent op een gevaarlijke wijze is afgezwakt. In dit jonge continent met een enorm potentieel voor de toekomst schiet de tere plant van de democratie stilaan wortel, maar dit continent staat op de beslissende momenten van zijn geschiedenis helemaal alleen.

Na de val van de Berlijnse muur gaat de aandacht van de zogenaamde rijke landen – en grotendeels terecht – uit naar Oost-Europa, ook naar Zuid-Oost-Azie en zijn nooit gekende boom, naar Zuid-Amerika, dat door historische banden nauwer met het Westen is verbonden en dichterbij Uncle Sam ligt, naar de Arabische wereld, die meer economische troeven heeft dan het arme en doodbloedende Afrikaanse continent.

Afrika staat er alleen voor. De toestand is er tragisch en explosief, er heerst een situatie van doffe menselijke ellende.

Platteau

In Noord-Afrika staan we voor een demografische boom, fundamentalisme, religieuze tegenstellingen, gebrek aan orde en gezag, en een enorme werkloosheid.

Centraal-Afrika – denken wij maar aan Zaïre – verzinkt in de ellende en om allerlei redenen blijven wij passief toekijken.

Een schijnvertoning of een show zoals in Somalië kunnen toch niet van aard zijn ons gerust te stellen en te doen geloven dat al het mogelijke werd gedaan.

Thans worden wij geconfronteerd met diepgaande gebeurtenissen, historische momenten, wonderen van samenleven en een vaste wil om tot een democratie te komen in Zuid-Afrika.

Wij hebben niet het recht afzijdig te blijven en een halfslachtige houding aan te nemen in afwachting van de komende gebeurtenissen.

Wat zich de jongste vijf jaar in Zuid-Afrika heeft afgespeeld, is een waar mirakel. Mevrouw Aelvoet was het hier overigens mee eens.

Dat men vanuit dit verfoeilijke, diabolische systeem van de apartheid, dat alle macht in handen van een kleine minderheid wou houden, tot vrije en democratische, internationaal gewaarborgde verkiezingen kan komen, mag toch zeker een mirakel worden genoemd.

Dat Frederik de Klerk en Nelson Mandela samen de Nobelprijs voor de Vrede hebben ontvangen, is veelbetekend. Dat Buthelezi zijn Inkathabeweging toch liet registreren om aan de verkiezingen deel te nemen, moet ons hoop en vertrouwen geven in dit prachtige land, waar tot op heden reeds te veel bloed heeft gevloeid.

De Vlamingen, een klein volk van amper vijf miljoen mensen, hebben een stuk geschiedenis geschreven in Afrika : in Zaïre, Rwanda, Burundi,

Centraal-Afrika en ook in Zuid-Afrika, waar de Belgen, vooral de Vlamingen, ten eerste worden geapprecieerd.

Omwille van het drama dat zich in heel Afrika afspeelt, omwille van de unieke kans die zich in Zuid-Afrika voordoet, omwille van onze traditionele verbondenheid en onze grote culturele verbondenheid met Zuid-Afrika, moeten wij eindelijk in actie komen.

Er is geen behoefte aan woorden of aan omfloerste resoluties, mijnheer Van der Maelen, maar aan daden zoals men het van Vlamingen mag verwachten.

Wij moeten iets ondernemen om de ontluikende democratie in Zuid-Afrika te ondersteunen en internationale erkenning te geven.

Voorts moeten wij steun bieden op cultureel vlak. De republiek Zuid-Afrika en Vlaanderen zijn immers complementair ten opzichte van elkaar. Zuid-Afrika heeft onze investeringen, onze technologie, onze leraars en onderwijzers, onze dokters en ingenieurs, onze bosbouwers en onze culturele medewerkers dringend nodig.

Zij moeten kunnen steunen op ons en op onze know-how. Zuid-Afrika zal hiervoor trouwens veel teruggeven op het culturele en het economische vlak en zal voor onze jongeren een uitstekende uitkomst bieden.

Indien alles voort vreedzaam verloopt, kan Zuid-Afrika voor onze economie, die koortsachtig naar uitwegen zoekt, voor onze jeugd en ondernemers één van de toekomstlanden zijn waarnaar wij zoeken.

Deze cultureel-economische en democratische dimensie en het feit dat Vlaanderen en Zuid-Afrika complementair zijn ten opzichte van elkaar, maakt ons in Zuid-Afrika onmisbaar.

Nochtans constateren wij dat de Vlaamse regering afzijdig blijft. Zij

wacht af, stelt uit, zoekt drogredenen om niet naar Zuid-Afrika te moeten gaan, biedt geen steun en ontvangt niemand. Terwijl universiteiten president de Klerk en Nelson Mandela tot doctor honoris causa benoemen, blijft de regering passief toekijken.

Nelson Mandela was twee weken geleden in Nederland en de Nederlandse minister-president Lubbers was samen met de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Financiën in Pretoria. Er worden contacten gelegd door andere landen, maar onze Vlaamse regering blijft afwezig.

Er gebeurt toch iets, ik was het bijna vergeten. Er wordt een missie voorbereid. De heren Eyskens en Suy worden naar Zuid-Afrika gestuurd om een missie voor te bereiden, maar de missie zelf vertrekt niet. Zij moest vertrekken in februari en werd met veel omhaal aangekondigd, maar – en dan haalt men de drogredenen aan – het was er te gevaarlijk en de agenda liet het niet toe.

De ware reden moet natuurlijk elders worden gezocht. Het waren de spanning en de verdeeldheid binnen de Vlaamse regering die het niet toelieten. Minister De Batselier ging dwarsliggen.

Deze tegenstellingen binnen de Vlaamse regering werden ook gisteren nog maar eens geïllustreerd bij de stemming over een te publiceren tekst. Op het vlak van de Zuid-Afrikapolitiek blijft Vlaanderen op een schandalige manier achter ten opzichte van het buitenland. Het enige wat men kan is een resolutie indienen, die in feite niets te betekenen heeft.

Het is inderdaad correct dat het woord “wederopbouw”, waar de heer Eyskens bezwaar tegen had, werd vervangen door “opbouw”.

Dat is juist, maar in de commissie ging de discussie verder en kwamen

Platteau

de tegenstellingen tot uiting. Wij stelden duidelijk vast dat er geen vastomlijnde Zuid-Afrikapolitiek werd gevoerd.

Ik zal de resolutie van de meerderheid even onder de loep nemen.

In punt 5 zegt men dat het wenselijk is op dit vlak, in overleg en samenwerking met Nederland, een gemeenschappelijke houding aan te nemen. Dat is correct, maar men doet dit niet. Nederland is ter plaatse, Mandela is in Nederland, maar wij doen niets. Wij zullen na de verkiezingen wel eens gaan kijken.

In punt 7 staat dat de Vlaamse en Nederlandse inspanningen ter promotie van de neerlandistiek moeten worden gecoördineerd. Er is hier niet de minste coördinatie met Nederland, niettegenstaande de aanbevelingen van de Benelux. Nederland is ter plaatse, de Vlaamse regering blijft afwezig.

In punt 8 wordt gesproken over "voorbereidende stappen voor het geven van inhoud". Het gaat nu al jaren om voorbereidingen en wachtkamers, maar de waarheid is dat er verdeeldheid is in de Vlaamse regering en dat men niets zal ondernemen.

Ik wijs er ten slotte op dat wij een jaar geleden, bij de motie die door de heer Suykerbuyk werd ingediend, een klare en duidelijke politiek hebben gevoerd en een klaar en duidelijk standpunt hebben ingenomen. Wij hebben dat standpunt in onze resolutie herhaald. Ik heb toen in verband met de motie gezegd dat de berg een muis heeft gebaard. Deze resolutie is hetzelfde. Het is een kwestie van woorden, maar ter plaatse blijven we afwezig. We laten ons kennen, niettegenstaande onze grote verbondenheid met Zuid-Afrika. De daar ontlukende democratie gaat aan ons voorbij. Wij geven geen steun.

De Nederlanders gaan lopen met de

kansen die daar zijn voor onze jeugd en voor onze economie. Wij verliezen ze door onze verdeeldheid. Dat is wat ik hier aanklaag. Wij zullen de resolutie niet tegenwerken, omdat ze toch ook goede elementen bevat ter ondersteuning van Zuid-Afrika. We kunnen ze echter niet goedkeuren omdat men niet ver genoeg gaat, omdat men niets doet. Wij zullen ons bij de stemming dan ook onthouden. **(Applaus)**

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Neen)**

De bespreking is gesloten.

De hoofdelijke stemming over dit voorstel van resolutie zal tijdens een volgende vergadering worden gehouden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren J. Ansoms, J. De Mol, R. Van Hooland en H. Van Dienderen betreffende maatregelen tot het bevorderen van de verkeersveiligheid

- 464 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren E. Beysen en V. Vautmans betreffende maatregelen met betrekking tot het bevorderen van de verkeersveiligheid

- 498 (1993-1994) - Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter : Aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van de heren Ansoms, De Mol, Van Hooland en Van Dienderen betreffende maatregelen tot het bevorderen van de verkeersveiligheid en van de heren Beysen en Vautmans betreffende maatregelen met betrekking tot het bevorderen van de verkeersveiligheid, die door de commissie in samenhang werden behandeld, met dien verstande dat eerstgenoemd voorstel van resolutie als basis voor de bespreking werd genomen. Wij volgen hier dezelfde werkwijze.

De bespreking is geopend.

De heer Ansoms heeft het woord.

De heer J. Ansoms (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, bij mijn weten is het de eerste keer dat wij in de Vlaamse Raad een debat voeren over de verkeersveiligheid. Het is echter niet van vandaag dat wij in Vlaanderen jaarlijks 1.100 doden, 10.000 zwaargewonden en 40.000 lichtgewonden tellen in het verkeer. Dat is, alles bij mekaar, de bevolking van een provinciestad zoals Turnhout bijvoorbeeld. Te lang is deze materie het voorwerp geweest van colloquia, partijcongressen, partijprogramma's. Voor concrete voorstellen van wet of decreet wordt het natuurlijk wat moeilijker, want dan moet men de burger tegen de haren in strijken en dat is niet altijd even populair.

Ik ben zeer blij dat wij vandaag in deze Vlaamse Raad eindelijk een grondig debat kunnen voeren over de verkeersveiligheid. Gelukkig moeten we ook niet van nul vertrekken, want sinds dat de materie Openbare Werken en Vervoer naar Vlaanderen is overgeheveld, stellen wij vast dat er inderdaad inzake verkeersveiligheid een en ander gebeurt is.

Het aantal kilometers fietspaden stijgt elk jaar, nieuwe ideeën werden tot ontwikkeling gebracht, ik denk daarbij aan doortochtenprogramma's, aan ronde-punten, de Vlaamse Stichting Verkeerskunde werd opgericht. Er zijn een aantal aanzetten die duidelijk weergeven dat Vlaanderen een andere kijk heeft op de verkeersveiligheid dan het zuiden van het land. Die andere kijk zal dus ook nodig zijn.

Het toekomstplan Vlaanderen Europa 2002 is erg ambitieus, want men gaat in Vlaanderen proberen om het aantal verkeersslachtoffers met 40 procent te doen dalen. Concreet betekent dat er per jaar 440 doden minder moeten vallen in Vlaanderen, 4.000 zwaargewonden minder en

Ansoms

16.000 lichtgewonden. Dat is een reuze opgave. Wie a zegt, moet ook b zeggen.

Vandaar ook dat onze fractie voluit haar medewerking heeft gegeven aan de werkzaamheden in de Commissie Openbare Werken van onze Raad om bij wijze van hoorzitting het opstellen van deze resolutie concrete voorstellen naar voren te brengen omdat wij ook dat ambitieus programma van Vlaanderen Europa 2002 willen waarmaken.

Het algemeen kader waarin dat wij de verkeersveiligheid moeten plaatsen, en dat staat ook in een van onze aanbevelingen, is het mobiliteitsbeleid. Ik zou het lapidair kunnen zeggen : elke autokilometer die wij kunnen uitsparen, is minder risico in het verkeer. Het objectief risico in het verkeer wordt immers gebracht door de auto. Ingrijpen in de mobiliteit is dus tegelijkertijd ook aan verkeersveiligheid doen. Wij juichen dan ook initiatieven als bedrijfsvervoerplannen toe. Wij juichen toe dat men in het Structuurplan Vlaanderen meer naar inbreiding zal gaan, naar de verkorting van de afstanden, bevorderen van het langzaam verkeer. Het zijn allemaal elementen die in kunnen grijpen op het mobiliteitsgegeven en daardoor ook de verkeersveiligheid gaan verhogen. Wat wij vragen is dat men het mobiliteitsgegeven niet fragmentair aanpakt, maar dat men eindelijk tot een algemeen mobiliteitsplan voor Vlaanderen zou komen. Het is absoluut ook nodig omdat wij dan uit de eeuwige discussie kunnen geraken of er nog bij komende wegen moeten komen of niet. Ik vind van niet. Wij moeten ervoor zorgen dat de bestaande wegen goed onderhouden worden. Op dit ogenblik nog miljarden franken uitgeven aan nieuwe wegen, als we zelfs geen geld meer hebben om de bestaande wegen te onderhouden, is bestuurlijke nonsens van het oogpunt verkeersveiligheid. Vandaar dat wij vragen dat er op korte ter-

mijn eindelijk een algemeen mobiliteitsplan voor Vlaanderen komt.

Vanuit het mobiliteitsplan kunnen we dan gaan naar een verkeersveiligheidsplan. Dat is ook aan te bevelen. Wij vragen dat er een versnelde aanpassing zou gebeuren aan de wegeninfrastructuur, dat er meer budgettaire middelen zouden gaan naar doortochten, fietspaden, verkeersremmende elementen, ronde punten en het wegwerken van structurele gebreken op het Vlaamse wegennet. Dat is de essentie van een verkeersveiligheidsplan. De budgettaire middelen zullen hier weerom het probleem vormen, daar zijn wij ons van bewust. Wij zijn zeer blij dat tijdens deze legislatuur voor het budget Openbare Werken 3 miljard frank per jaar meer uitgetrokken is, maar ik vermoed dat dit onvoldoende zal zijn en wij moeten dus nauwgezet toekijken dat de gelden die vanuit het Europese autowegenvignet naar Vlaanderen zullen komen en dat wordt geraamd op 2,5 miljard frank, ook integraal gebruikt wordt, toegevoegd wordt, niet in de plaats komt van bestaande kredieten, om een verkeersveiligheidsplan op te stellen en om onze wegen veel veiliger te maken.

Een andere aanbeveling is in verband met de alcohol en de drugs. Het is nu eenmaal zo dat het gebruik van alcohol en in mindere mate van drugs een zeer belangrijke rol speelt in de verkeersonveiligheid. Betrouwbare cijfers wijzen er immers op dat 40 percent van de verkeersongevallen met lichamelijke letsels alcohol in het spel is. Er zijn daar cijfers over, ik verwijs naar dokter Beaucourt van de spoedafdeling van het Universitair Ziekenhuis van Antwerpen, die stelt dat bij 70 percent van de weekendongevallen alcohol of drugs in het spel zijn.

Vandaar aandacht voor de preventie, die een gemeenschapsaangelegenheid is maar ook voor de repressie, die een federale aanpak is, niet

alleen naar de jongeren maar ook naar de volwassenen toe. Wij zijn voorstander van meer alcoholcontroles. De cijfers zijn er, de bewijzen liggen op tafel. De eindejaarsperiode is veel veiliger geworden door systematische controles.

In verband met het probleem van de drugs wil ik het volgende zeggen. De dancingdrugs zijn een nieuwe realiteit. Ik geef weer een voorbeeld van dokter Beaucourt die in het Gentse op een zondagmorgen het publiek van één dancing heeft opgevangen en waarbij achtentwintig van de dertig jongeren die zich vrijwillig hebben aangeboden voor een urine- en drugtest sporen van drugs vertoonden in de urine. Bij te veel zware ongevallen tijdens de week-ends waarbij geen alcoholintoxicatie wordt vastgesteld ziet men dat er iets niet pluis is. Dat is het gevolg van de plaag van de dancingsdrugs die in Vlaanderen snel uitbreiding neemt. Ik heb trouwens onlangs aan minister Tobback een parlementaire vraag gesteld naar de rijkswachtrazia's in 1993. Er werden er 206 uitgevoerd, in 105 werden er veel drugs aangetroffen. Het is een realiteit waarvoor wij oog moeten hebben.

Een belangrijke aanbeveling is deze waar wij de Vlaamse regering vragen de federale ministers te beïnvloeden. Deze werd opgesteld op het ogenblik dat de heer Coëme nog bevoegd was voor verkeer. Bevoegdheid is veel gezegd, het was twee jaar lang een non-beleid. Nu is hij opgevolgd door vice-eerste minister Di Rupo. Ik hoop dat hij anders zal werken. Ik heb er echter mijn twijfels over. Zijn eerste uitspraken en daden wijzen in de richting van het beleid van de vorige minister. Waarom moest hij in de Senaatscommissie weerom advies vragen over de onbemande camera's en of daardoor de privacy wordt geschaad ? Hij heeft daar zelfs de verhoging van de maximumsnellheden in het vooruitzicht gesteld. Dat wijst op niet veel goeds. Hij zal echter onze partij op zijn weg vinden wanneer hij dezelfde richting uitgaat als zijn voorganger.

Ansoms

Wij vragen dus aan de Vlaamse ministers in de Interministeriële conferentie voor Verkeer en Infrastructuur een vastberaden houding aan te nemen en dat zij de beleidsverantwoordelijken van het zuiden van ons land eindelijk doen inzien dat er iets moet gebeuren ook ten aanzien van minister Wathélet.

Het kan niet blijven duren dat de minister van justitie zo laatdunkend en oppervlakkig spreekt en handelt in verband met de verkeersonveiligheid. Van de miljoenen verkeersovertredingen die er in ons land gebeuren, wordt misschien 10 percent opgemerkt door de ordediensten. Van die 10 percent wordt misschien de helft geverbaliseerd en van de geverbaliseerde overtredingen wordt minstens een derde geseponneerd door de parketten.

Zo'n beleid kan toch niet bijdragen tot verkeersveiligheid. Wij nemen het niet langer dat minister Wathélet richtlijnen uitvaardigt waarbij hij de politiediensten vraagt sommige overtredingen te negeren. Dat is hetzelfde als een gemeente die wegens de overbelasting van het politiekorps en van de rechtbanken morgen zou beslissen de diefstallen van minder dan 100.000 frank te negeren.

Er moet een handhavingsbeleid worden gevoerd. De CVP-fractie verwacht van de Vlaamse ministers dat zij de Vlaamse gevoeligheden met kracht verdedigen in de Interministeriële Conferentie voor Verkeer en Infrastructuur en in het overlegcomité Regering-Executieven.

Het aandeel van de gemeenten is zeer belangrijk. Vandaar onze aanbeveling in de resolutie. 90 percent van de wegen in Vlaanderen worden beheerd door de gemeenten en 45 percent van de verkeersslachtoffers in Vlaanderen vallen op gemeentelijke wegen. Wil de Vlaamse regering haar ambitieuze doelstelling – een daling van de slachtoffers met 40 percent – realiseren dan zullen de

gemeenten een bondgenoot moeten worden. Dat moet lukken. Binnen de bebouwde kom – waar het dus hoofdzakelijk om gemeentelijke wegen gaat – daalt het aantal slachtoffers al. Het gemeentelijk beleid van de jongste jaren werpt haar vruchten af.

Wij zijn voorstander van veiligheidsconvenanten maar vinden dat de huidige convenanten te mager uitvallen. Er moeten meer financiële middelen worden vrijgemaakt, want het veilig maken van de wegen kost enorm veel.

In een speciale aanbeveling vragen wij dat er een deskundige ondersteuning zou komen. De Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde zou door de Vlaamse regering meer au sérieux moeten worden genomen. Deze Stichting moet momenteel werken met 10 miljoen frank per jaar. In Nederland krijgt de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid 180 miljoen frank per jaar. Ze stelt 45 hooggeschoolde krachten te werk die systematisch de verkeersveiligheid bestuderen.

Ten slotte vragen wij in nog een andere aanbeveling een jaarverslag aan de regering dat aan de begroting zou kunnen worden toegevoegd zodat wij de veiligheidsinspanningen kunnen volgen en beter kunnen evalueren.

Het is helemaal niet zo moeilijk om over verkeersveiligheid te spreken, zelfs niet om krokodillentranen te plengen. Het is veel moeilijker om met zin voor verantwoordelijkheid concrete maatregelen voor te stellen. Dit is voor een politicus immers niet zo populair, want hij moet de automobilist tegen de haren in strijken. Wie fietspaden aanlegt, moet onteigenen. Veiligere wegeninfrastructuur betekent meer geld dat niet aan andere zaken kan worden besteed. Wie verkeersreglementen uitvaardigt, moet ze controleren en overtredingen laten bestraffen. Meer verkeersveiligheid betekent ook vaak een beperking van de indi-

viduele vrijheid. Wij zijn ervan overtuigd dat het ambitieuze programma inzake verkeersveiligheid – dat wij terugvinden in Vlaanderen-Europa 2002 – kan worden gehaald. Dit programma en deze concrete aanbevelingen zijn voor ons het uitgangspunt om te komen tot meer verkeersveiligheid en wij hopen dat alle partijen de politieke moed zullen hebben hieraan mee te werken.

De voorzitter : De heer Van Hooland heeft het woord.

De heer R. Van Hooland (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ook onze fractie is bijzonder verheugd dat de Vlaamse Raad een diepgaand gesprek wijdt aan de grote onveiligheid op onze wegen.

De resolutie die voorligt is goed gefundeerd. Zoals wij in de commissie al hebben gezegd kunnen we het beleid van de voorbije jaren niet onverdienstelijk noemen. De huidige minister en zijn voorgangers hebben met de middelen waarover ze beschikten, lovenswaardige inspanningen gedaan die resultaten hebben opgeleverd.

Op het federale niveau heeft men heel wat mogelijkheden tot ingrijpen onbenut gelaten, al wil ik het woord non-beleid nog niet gebruiken. Ik heb de verschillende bevoegde federale ministers herhaaldelijk geïnterpelleerd : de minister van Verkeerswezen, van Justitie, van Binnenlandse Zaken. Ik heb de minister van Binnenlandse Zaken er zelfs op gewezen dat er te weinig een beroep wordt gedaan op de Rijkswacht. In het algemeen kan men zeggen dat de federale, ministers wel met het probleem bezig zijn, maar hun aanpak is niet effectief genoeg.

Onze commissie van de Vlaamse Raad heeft zich over het probleem van de verkeersveiligheid gebogen, en misschien wel langer dan nodig. De hoorzittingen en bezoeken ter plaatse hebben meer dan één jaar gevegd. We hebben merkwaardige

Van Hooland

realisaties gezien, onder meer het rondpunt in Tielt-Winge, dat er dank zij u, minister Sauwens, gekomen is.

De commissie beschikt over een verslag met onder meer de gegevens die de heer Ansoms al vermeldde.

Het probleem werd dus zorgvuldig en geruime tijd onderzocht en er zijn voldoende aanwijzingen om deze resolutie, en gedeeltelijk ook de andere, te verdedigen.

Wij konden steunen op een aanzienlijk aantal gegevens en rekening houden met inzichten van buitenstaanders die erbij werden betrokken – zelfs van de federatie van wegenbouwers. Voor verdere inlichtingen daaromtrent verwijs ik naar het verslag.

Inzake de hoofdlijnen omvat deze resolutie acht aanbevelingen waarover een consensus, helaas geen unanimititeit, werd bereikt. Over de doelstelling – het aantal verkeersslachtoffers tegen het jaar 2000 met 40 percent verminderen – was men het dus eens. Persoonlijk wil ik dit veel verder doordrijven. In dat verband diende ik twee jaar geleden een resolutie in op federaal niveau, maar daar wijdde men niet eens een bespreking aan. Ik poneerde dat het aantal verkeersslachtoffers binnen vijf jaar tot de helft moet worden teruggeschoefd. Daarmee kunnen wij dan nog niet eens tippen aan Nederland, dat nog innemender plannen heeft op dat gebied.

Een ander punt waarover men het misschien niet zo gemakkelijk eens wordt betreft de ontwikkeling van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde ten aanzien van een versterkte interne beleidssteun van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Ik ga daar straks nog even op in.

Hoewel men dus grosso modo instemt met de aanbevelingen zoals ze nu op papier staan, denk ik – en anderen waarschijnlijk ook – dat

bepaalde aspecten voort moeten worden uitgediept.

Als het beleid ter zake in de voorbije jaren niet efficiënt genoeg is gebleken, dan moet dat ongetwijfeld ook een oorzaak vinden in de beleids-technische aanpak en dan heb ik het niet zozeer over de beschikbare middelen. De heer Ansoms stipte al aan dat we naar een meer geïntegreerd systeem moeten streven om in de toekomst wel doeltreffend te kunnen werken. De bevoegdheden worden nu eenmaal horizontaal én vertikaal verdeeld over de verscheidene bestuursniveaus. Dit vraagt om een geïntegreerd beleid, vergt weinig bijkomende investeringen en kan alleen worden verwezenlijkt als men een andere kijk op deze complexe beleidsproblematiek ontwikkelt. Een dergelijke geïntegreerde aanpak op Vlaams niveau zal ons toelaten de Vlaamse bevoegdheden en instrumenten ten volle te benutten. Bovendien zal hierdoor een intensiever interbestuurlijk overleg tot stand komen tussen de Vlaamse Gemeenschap, het federaal en het gemeentelijk bestuursniveau.

In de structurele context is een beter interbestuurlijk overleg haalbaar, maar daar scoren wij niet zo goed. Naar mijn inzicht en ervaring gaat geen enkele federale minister op dat vlak vrijuit, en hun inspanningen moeten worden opgedreven. Wij kunnen verdere initiatieven nemen om dat interbestuurlijke overleg effectiever te laten verlopen.

Een derde punt betreft de interne beleidsondersteuning. De vraag rijst of wij enerzijds de Stichting Vlaamse verkeerskunde, die te weinig middelen krijgt, volop moeten uitbreiden, of wij anderzijds tegelijk meer middelen moeten geven aan interne beleidsondersteuning. De beste oplossing lijkt mij een combinatie van de twee. De inbreng van externe deskundigen is aangewezen. Onze interne beleidsondersteuning – een algemeen probleem in de ministeries van de Vlaamse Gemeenschap – is

immers veel te zwak. Wij beschikken niet over voldoende capaciteit om de uitvoering van een meer geïntegreerd beleid te verzekeren.

Wij moeten dus op korte termijn resoluut kiezen voor meer analyse- en evaluatiecapaciteit in onze diensten. Het is mijns inziens niet zomaar een probleem van financiële ruimte, maar wel een kwestie van beter beleid en beheer, om met eenzelfde budget – in afwachting dat het zou verdubbelen – tweemaal meer te doen. Problemen van 100 miljoen frank lossen wij momenteel immers op voor een kostprijs van 200 miljoen frank.

In deze dramatische sector pleit ik er dan nog maar eens voor een einde te stellen aan het “management by speech”, om plaats te maken voor een meer professioneel en performant management. Een gedreven aanpak is dan ook vereist, en een deel van onze inefficiëntie is te wijten – en een aantal van uw collega's, mijnheer de minister, heeft dit ook al toegegeven in informele contacten – aan de verregaande graad van bureaucrativering. Een aantal administratieve diensten bevindt zich niet op het niveau waarop dit probleem moet worden aangepakt – dat van de politieke beleidsvoering. Ze werken niet zo efficiënt als wel zou kunnen en moeten.

Ik stel vaak vast dat de politieke beleidsvoerders meer innoverend en flexibel optreden in de benadering van de problemen dan de administratie die ik hiermee geenszins wil aanvallen.

Wij pleiten voor een gedreven aanpak, recht op het doel af, met name het drastisch verminderen van het aantal slachtoffers. Wij moeten verder gaan dan wat in de resolutie staat en het aantal slachtoffers tegen het jaar 2002 niet verminderen met 40 percent, maar met 50 percent. Gezien de huidige culturele evolutie in deze sector lijkt dit mij realistisch en haalbaar te zijn. Het rijgedrag onderging immers een duidelijke ontwikkeling.

Van Hooland

Een meer ambitieuze doelstelling is mijns inziens dan ook aangewezen. Als verslaggever dank ik alle personen die aan deze resolutie intens meewerkten.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het verheugt mij dat er toch iemand van de overheid zich interesseert voor verkeersveiligheid, al had ik ook de aanwezigheid van minister Kelchtermans op prijs gesteld.

Wij mogen echter niet vergeten dat in deze materie de infrastructuur een belangrijke rol speelt.

Onze fractie is eveneens verheugd met deze resolutie over verkeersveiligheid omdat voor de eerste maal in de resolutie wordt gepoogd een aantal concrete maatregelen aan te bevelen.

In het verleden werd de verkeersveiligheid te veel behandeld als een geïsoleerd fenomeen. In deze resolutie wordt gepoogd de voornaamste problemen te omschrijven en een weinig beleidsrichting te geven. Wij wilden ons niet beperken tot de exclusieve bevoegdheid van de Vlaamse regering. Dat is in een dergelijke materie trouwens niet mogelijk omdat alles mekaar te veel overlapt. In die optiek hebben wij dan ook aanbevelingen geformuleerd die de Vlaamse regering kan overmaken aan de federale regering via de Interministeriële Conferentie voor Verkeer en Infrastructuur.

Uit het degelijke verslag van de heer Van Hooland blijkt dat de verschillende hoorzittingen de gekende tendenzen bevestigen. Overdreven snelheid is de hoofdoorzaak bij de meeste ongevallen. In 1989 was snelheid – rekening houdend met slippen en verlies van controle over het stuur – de hoofd- of medeoorzaak van 60 procent van de verkeersonge-

vallen met lichamelijke letsels. Nogal gemakkelijk wordt overdreven snelheid gekoppeld aan de bestuurder, maar dit is volgens mij een foutieve benadering. Snelheid in se heeft in de eerste plaats met het voertuig te maken. De wagens die momenteel op de markt zijn, zijn immers niet aangepast aan onze huidige wegen en dat is het probleem. Uit een vergelijking van de 25 meestverkochte modellen in 1983 en 1993 blijkt dat het vermogen en de topsnelheid de voorbije tien jaar sterk zijn toegenomen. Dat is een algemeen gekend gegeven waarover echter weinig onderzoek werd verricht.

Zo blijkt dat het vermogen van de standaardversie en het type met de laagste cilinderinhoud en het laagste vermogen van de meest verkochte modellen tussen 1983 en 1993 steeg van 40 tot 54 KW, zijnde een toename van 35 procent.

Voor de topversie van de meest verkochte modellen valt zelfs een groei van het vermogen met 60 procent vast te stellen. De topsnelheid nam bij de standaardversie toe met 13 procent en bedroeg in 1993 164 kilometer per uur, de topversie haalt in 1993 gemiddeld zelfs 217 kilometer per uur, een toename met 20 procent. Deze topsnelheden liggen ruim boven de toegelaten maximumsnelheid. Opmerkelijk is dat onder de topversies van de meest verkochte modellen in 1983 slechts twee wagens de kaap van 200 kilometer per uur doorbraken terwijl er in 1993 nog amper twee modellen waren die deze topsnelheid niet haalden.

Een zeker vermogen is noodzakelijk om de rijweerstand te overbruggen, hellingen aan te kunnen en het tempo van het stadsverkeer op peil te houden. Desondanks moet worden vastgesteld dat het huidige beschikbaar vermogen en de snelheden niet meer in verhouding staan tot de huidige noden van het verkeer. Hoewel geen hogere snelheidsreserves nodig zijn dan de vastgelegde snelheidslimieten hebben de meeste voertuigen

een potentiële snelheid die veel hoger ligt dan deze limiet. De topsnelheid van een gemiddelde personenwagen gaat tot 200 en zelfs 250 kilometer per uur. Op basis van de grote snelheidsovertredingen op de auto-wegen moeten we zelfs vaststellen dat deze reserves geen reserves zijn aangezien ze daadwerkelijk worden gebruikt. Hierdoor neemt de verkeersveiligheid verder af, het energieverbruik neemt toe en de milieuoverlast stijgt verder door een hogere uitstoot van schadelijke gassen.

We zijn van oordeel dat een aantal politieke signalen moet worden gegeven aan zowel de producenten als de verdelers en de wegenconstructeurs en consumenten. Deze signalen moeten tot doel hebben de groei van vermogen en topsnelheid van voertuigen om te buigen en af te stemmen op de noden van het verkeer.

Hiertoe stellen wij een voluntaristisch en een verplicht beleid voor.

Enerzijds moet de producent worden aangespoord om vrijwillig het vermogen en de topsnelheid van personenwagens te beperken. Ook de reclame moet worden aangepast. Anderzijds moeten wettelijke grenzen gesteld worden aan dit vermogen en deze topsnelheid. Er moet ook technisch worden ingegrepen door het invoeren van snelheidsbegrenzers,

Om deze redenen verzoekt deze resolutie de Vlaamse regering om bij de federale regering aan te dringen opdat er op Europees niveau maatregelen zouden worden genomen om maximale vermogen-tot-gewicht-ratio's voor te stellen en om de invoering van snelheidsbegrenzers bij personenwagens te bepleiten. We willen daarmee bekomen dat aan de waanzinnige toename van vermogen, acceleratie en snelheid een einde wordt gemaakt. De auto dient terug herleid te worden tot het gebruiksvoorwerp waarmee men zich comfortabel kan verplaatsen en mag niet langer worden beschouwd als een

De Mol

soort verlengde van de persoonlijkheid.

Hierin verschillen we ten gronde en fundamenteel van mening met de VLD. Voor ons is de uitdrukking "mijn auto mijn vrijheid" enkel te beschouwen als mobiliteitsvrijheid binnen het kader dat de maatschappij schetst. De vrijheid van een individu wordt beperkt op het punt waar ze de vrijheid of de veiligheid van een ander individu bedreigt. Dit geldt zeker ook voor het verkeer. Dit fundamenteel verschil geeft aan dat we niet een bepaalde klasse van burgers of de vrijheid van enkelen willen verdedigen maar dat we daarentegen de vrijheid van alle burgers functionerend binnen een gemeenschap willen verdedigen.

Dit is het pijnpunt voor de VLD-fractie, die een andere resolutie heeft voorgesteld. We moeten durven aangeven dat alle politieke fracties op dit punt van mening verschillen met de VLD.

Een grondige analyse van de VLD-persmap over mobiliteit zou overigens nog meer flagrante keuzen aan het licht brengen dan de keuze voor nieuwe wegen en nieuwe projecten. De VLD stelt voor om voor een bijkomend bedrag van 50 miljard frank nieuwe wegen aan te leggen en voegt daaraan een niet-limitatieve opsomming van werken toe. Daarvoor tekent wij niet.

In deze resolutie heeft de Vlaamse Raad voor de aanpassing van de wegeninfrastructuur duidelijke prioriteiten willen vastleggen. De budgettaire middelen moeten bij voorrang worden besteed aan het verkeersveilig en leefbaar maken van de wegen. Leefbare doortochten, veilige fietspaden, verkeersremmers en ronde punten staan hierbij vooraan. Dit blijkt duidelijk uit de resolutie.

Onze fractie vraagt bovendien aan de bevoegde ministers dat deze bekommernis duidelijk zou blijken uit

de uitgavenbegroting. Dit is pas mogelijk indien aparte allocaties worden voorzien voor het doortochtenprogramma, het fietspadenprogramma, het structureel onderhoud van de wegen, de aanpak van zwarte punten en het plaatsen van vangrails en verbeteren van bochten.

Minister Sauwens heeft destijds reeds een oefening van begrotingsopmaak gedaan en het zou zinvol zijn die oefening over te doen. Een jaarverslag over verkeersveiligheid heeft immers geen enkele zin, als er geen evaluatiecriteria voorhanden zijn. Op basis van de huidige allocaties is geen enkele evaluatie mogelijk.

In die optiek vragen wij passende maatregelen voor de uitwerking van de begroting.

De keuzen komen nu helemaal niet duidelijk tot uiting in de begroting van Openbare Werken. Aan doortochtenprojecten wordt veel te weinig geld besteed. De convenanten met de gemeenten zullen daaraan niets veranderen. Aan dit tempo zullen we nog vele generaties moeten wachten vooraleer de meest gevaarlijke doortochten verkeersveilig, laat staan verkeersleefbaar, zullen zijn.

Uit deze resolutie blijkt dat het doortochtenprogramma de eerste prioriteit moet worden.

Het verhogen van de middelen voor de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde is een eerste degelijke, zij het een tussenstap. Om de achterstand in te halen moet een volwaardige verkeersopleiding voor verkeersveiligheidsspecialisten op zowel het universitaire als niet-universitaire niveau worden uitgebouwd. Voor deze specifieke opleidingen kan worden gedacht aan een samenwerking met Nederland dat al heel wat ervaring heeft op dit terrein. Misschien kan in gemeenschappelijk overleg een instituut voor Verkeersveiligheid worden opgericht.

De nadruk moet niet alleen liggen

op de vorming van verkeersspecialisten maar ook op de organisatie van wetenschappelijk onderzoek inzake verkeersveiligheid. Een onderzoeksterrein dat in Vlaanderen nagenoeg volledig onontgonnen is ; er is nauwelijks begonnen met het verzamelen van het materiaal.

Uit 'Het verkeers- en vervoersplan Vlaanderen', het eerste degelijke beleidsdokument dat hier werd voorgesteld, bleek de nood **aan** statistisch materiaal meer dan uitdrukkelijk. Hier is dus een taak weggelegd voor de Vlaamse regering. Het verkeersveiligheidsbeleid kan niet worden losgekoppeld van een geïntegreerd mobiliteitsbeleid.

Mijnheer de voorzitter, in deze Vlaamse Raad werd afgesproken een 'mobiliteitsdebat' te organiseren. Mag ik u op grond van deze resolutie vragen om bij het bureau aan te dringen op de organisatie van dit debat ?

Wij willen dat er beleidsmaatregelen worden getroffen om het autoverkeer af te remmen. Dit is uiteraard geen erg populaire maatregel. Dit betekent anderzijds dat het openbaar vervoer alternatieven moet bieden.

Een verkeersveiligheidsbeleid hangt nauw samen met het terugdringen van het aantal auto's. Voor korte afstanden kan men te voet gaan of fietsen, maar voor lange afstanden moeten het streekvervoer en het spoorvervoer een alternatief bieden. Ook op dat vlak moeten er initiatieven worden genomen. Dat hebben wij trouwens deze week nog kunnen vaststellen in de interpellaties die werden gehouden over de NMBS. Men zou deze lijn eveneens kunnen doortrekken voor het streekvervoer en voor De Lijn. Ik ben reeds lang vragende partij opdat op dat vlak een debat zou worden gevoerd.

Opdat deze resolutie enig meetbaar effect zou hebben, is hierin uitdrukkelijk bepaald dat een gedetailleerd verslag moet worden ingediend

De Mol

waarin de veiligheidsprojecten zijn opgenomen. Ik verwijs naar de opmerkingen die ik heb gemaakt met betrekking tot de begroting. Op deze wijze kan de Vlaamse Raad controleren in welke mate de Vlaamse regering werk maakt van de verkeersveiligheid. Dat dit noodzakelijk is, bewijst een ruwe analyse van de doortochtenprojecten voor 1992. Van de geplande projecten werden er slechts weinig effectief gerealiseerd. Zo werd in 1992 in Oost-Vlaanderen geen enkel doortochtenproject gerealiseerd.

In een dergelijk verslag moet volgens ons worden vermeld op welke manier de Vlaamse regering in de Interministeriële Conferentie voor Verkeer en Infrastructuur, verkeersveiligheidsmaatregelen heeft bepleit die tot de federale bevoegdheid behoren.

In een interpellatie aan minister di Rupo heb ik ervoor gepleit om de procedures voor de samenwerking volledig te herzien. Ook op dat terrein moet het overleg op gang worden gebracht zodat er een totaal andere procedure en een hogere frequentie van overleg wordt ingebouwd.

Met deze resolutie toont de SP-fractie duidelijk aan dat een mobiliteitsdebat in de Vlaamse Raad dringend noodzakelijk is. Dit debat werd reeds verscheidene malen aangekondigd. Wij vragen dan ook uitdrukkelijk dat hiertoe op korte termijn de nodige schikkingen worden getroffen. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de eerste plaats verontschuldig ik mijn collega, de heer Van Dienderen, die afwezig is wegens ambtsverplichtingen in het buitenland.

Voorts betreur ik het dat minister

Kelchtermans niet aanwezig is omdat hij de belangrijkste bevoegdheid heeft inzake het nemen van maatregelen op het vlak van de verkeersveiligheid.

Ik hoef niet meer aan te tonen hoe belangrijk dit probleem is, elk jaar vallen er immers talrijke verkeersslachtoffers.

Daarom verheug ik mij erover dat de Vlaamse Raad over dit onderwerp een discussie organiseert.

Wij hebben deze resolutie mede ingediend omdat het belangrijk is dat in dergelijke belangrijke materie een duidelijk signaal wordt gegeven door zo veel mogelijk partijen en fracties.

Ik wil het vooral hebben over de klemtonen die in de begroting van de jongste twee jaren zijn opgevallen inzake infrastructuur, verkeer en inzake de teneur die daaruit af te leiden valt. Waarin investeert de heer Kelchtermans belangrijke bedragen ? Hij is boos wanneer wij zeggen dat hij dat doet in nieuwe wegen, hij noemt dat het afwerken van begonnen projecten.

Het gaat dan bv. om de Ring rond Dendermonde, de N 41, een stuk van 7 km, om Gent-Geraardsbergen, de N 42, waarover de heer Van Hooland het al vaak heeft gehad en waarvan elke verkeersdeskundige het nut in twijfel trekt. Er zijn daar grote vraagtekens inzake verkeersveiligheid en leefbaarheid. Daarin worden inderdaad honderden miljoenen franken geïnvesteerd. Ons land heeft nochtans al het dichtste wegennet ter wereld. Ik sluit mij aan bij de heer Ansoms die zegt dat het absurd is nog nieuwe wegen aan te leggen.

Worden daarvoor kredieten en mensen gemobiliseerd ? Wij hebben onlangs gehoord dat de minister het Vlaams Infrastructuurplan ontwikkelt om de overvolle wegen te ontlasten, om te moderniseren, uit te breiden en nieuwe wegen aan te leggen. De klemtoon valt daarbij op

nieuw op de mobiliteit. Als we maar mobiel zijn, als er maar veel verkeer door Vlaanderen raast, zal dat wel goed zijn voor de economie. Daarom is er nu een nieuw initiatief van de bevoegde minister, met de bedoeling daarrond budgetten los te krijgen. Het kan niet genoeg worden gezegd : elke frank die in dergelijke projecten wordt geïnvesteerd, kan niet worden besteed aan projecten voor verkeersveiligheid.

De projecten die echt noodzakelijk zijn, zoals fietspaden, ronde punten en doortochten verlopen veel te traag.

De heer De Mol had het al over De Lijn. Daar is wel wat gebeurd, maar inzake dienstverlening kan dat nog veel beter. Inzake het wetenschappelijk onderzoek hoef ik niet meer te zeggen dat er in Vlaanderen te weinig gebeurt.

Als ik tot besluit de dingen die al zijn gebeurd inzake verkeersveiligheid, toets met wat leeft in de commissie, is de balans negatief. Er is nog niet echt sprake van een trendbreuk.

Ten tweede, is niet alleen belangrijk wat de cijfers vertellen, even belangrijk is het maatschappelijk discours. Dan kom ik opnieuw tot de projecten die minister Kelchtermans lanceert en waarin steeds sprake is van mobiliteit. Als we, letterlijk, maar vooruitgaan. De snelheid is belangrijk. Vlaanderen is de draaischijf van Europa. Dan komen de boemannen, degenen die resoluties opmaken ter bevordering van de verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid. Zij moeten de projecten corrigeren. Dat is, in vergelijking met de vorige regering, een stap achteruit.

Ik herinner mij dat minister Sauwens – hij mag dat compliment gerust hebben – op de televisie uitpakte met een of andere doortocht. Hij was daar fier op. Dat is uiteraard positief omdat de burger op die manier toch enig inzicht krijgt in de belangen die de minister verdedigt. U

Barbé

pakte toen uit met argumenten als verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid.

Zouden wij verwachten dat we inzake de jeugd het debat gaan moraliseren, want zij rijden te snel, zij vormen een gevaar op de weg enzovoort. Dat is ook zo, maar het is ook zo dat woorden wekken, voorbeelden trekken. Als je enerzijds de privé-sector, bedrijven, de reclamewereld die dat image van snelheid en mobiliteit propageren, deels versterkt door de regeringen, dan kan je verwachten dat de jongeren andere waarden zullen kiezen en verdedigen. We moeten toch een beetje realistisch zijn. Je hebt niet alleen een trendbreuk nodig in kredieten, in een budget, in een begroting maar ook in de "minds" en ook de teneur, de psychologie die zit in wat deze regering eigenlijk naar voren brengt inzake verkeer en mobiliteit vind ik te veel gericht op het aspect mobiliteit, snelheid, economie, en te weinig op verkeersveiligheid, verkeersleefbaarheid.

Uiteraard is verkeersveiligheid ook voor een belangrijk deel de bevoegdheid van de federale overheid en van het Europees niveau. Het rijbewijs met punten, variabilisering van auto-kosten, vermogensbeperking, snelheidsbegrenzers, wetenschappelijk onderzoek. Je kan eigenlijk slechts effectief en efficiënt aan verkeersveiligheid werken als je enkele belangrijke hefboomen op federaal niveau gebruikt. Op dat punt is het helemaal ontgoochelend. Wat er inderdaad de jongste jaren gebeurd is op federaal niveau is vrijwel nihil. Ik hoorde collega Van Dienderen zeggen dat hij moet zagen om een rapport, studie of antwoord te krijgen, over fietsregistratie, iets elementaire, dat duurt maanden. Maar toen hij onlangs de minister interpelleerde over een uitspraak inzake snelheidsbeperkingen verzachten, dan zou er binnen de maand een studie zijn om de consequentie in te schat-

ten. Dat is blijkbaar belangrijker. Ik vindt het ook ontgoochelend als je ziet wat het effect is van de fracties, concreet van CVP en SP, wat die fracties kunnen bewerkstelligen op federaal niveau in tegenstelling met wat ze hier doen. Ten eerste, neem ik het punt van de objectieve aansprakelijkheid, waarrond collega Ansoms een voorstel heeft ingediend. Hij hoort een van de grote motoren te zijn van het debat en dat apprecieer ik enorm. Het is een debat dat al jaren gevoerd wordt buiten het parlement. Wanneer duikt het op binnen het parlement, besparingen, verzekeringen in een programwet, dan pas komt het op de agenda. Niet vanuit de optiek verkeersveiligheid, maar eerder vanuit een economische, financiële optiek. Ten tweede, na discussie in de achtbare Senaat, wordt het dan nog afgewakt. De collega's van de heer Ansoms hebben het tot onze spijt afgewakt in de senaat. Waar zit de consequentie voor mij? Ik zie in uw fracties een aantal mensen die er heel hard voor werken, maar als het dan op fundamentele beslissingen aankomt, dan gebeurt er nauwelijks iets.

De heer R. Van Hooland : Het ontwerp werd een beetje veranderd in die zin dat de verantwoordelijkheid van de eigenaar van een stilstaande of geparkeerde auto die bij een ongeval is betrokken, wordt beperkt.

De heer L. Barbé : Er was hoe dan ook een belangrijke afzwakking. De tegenstrevers zullen natuurlijk zeggen dat het noodzakelijk was.

Ik heb dit voorbeeld gegeven omdat ik merk dat wanneer het tot fundamentele keuzes komt zowel op federaal als op regionaal vlak, verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid bij de betrokkenen niet sterk genoeg doorwegen in het beleid.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben meegewerkt aan het opstellen van de resolutie en zullen ze uiteraard goedkeuren omdat er nieuwe baanbrekende punten in zijn opgenomen.

Wij verwachten dan ook dat er een gedetailleerd verslag komt over de realisaties, een aantal zaken hard worden gemaakt op de Interministeriële conferentie in verband met het begrenzen van vermogens en snelheid. Ik hoop dat degenen die straks de resolutie goedkeuren, beseffen waarover zij stemmen, want het gaat, terecht, zeer ver. Omtrent een geïntegreerd mobiliteitsbeleid dat het autogebruik afremt, horen wij steeds een heel ander discours vanwege de regering. Wij hopen op een samenhangend project inzake versnelde aanpassing van de wegeninfrastructuur om de verkeersveiligheid inderdaad te bevorderen. De resolutie bevat een aantal nieuwe en belangrijke zaken. Het zal een belangrijk signaal zijn vanwege de Vlaamse Raad wanneer de resolutie zal worden goedgekeurd. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren. Ik zal het probleem van de verkeersveiligheid vanuit twee invalshoeken proberen te benaderen.

Eerst en vooral die van de commissie van Openbare Werken en Vervoer waar wij ons proberen te informeren sinds ongeveer een jaar. Via hoorzittingen en bezoeken hebben wij getracht een goed inzicht te krijgen in de draagwijdte van de problematiek die ons allen aanbelangt omdat de kans reëel is dat we geconfronteerd worden met de persoonlijke, sociale, psychische en materiële gevolgen van de verkeersonveiligheid.

Aangezien er tot nog toe geen sprake is van een samenhangend mobiliteitsbeleid wil ik de aandacht vestigen op volgende punten : de aanhoudende onveiligheid op de Vlaamse wegen ten aanzien van de zwakke weggebruikers, de ernstige gebreken van onze wegeninfrastructuur, het schrijnend laag niveau van de investeringen in de wegeninfrastructuur, de behoefte aan verkeerskundige opleiding en sensibiliseringsmaat-

Beysen

gelen, de noodzakelijke bijsturing van de verkeerswetgeving en de optimalisatie van het handhavingsbeleid via meer controles door rijks-wacht en politie.

De toestand van onze wegen is schrijnend omdat wij jarenlang te weinig middelen hebben uitgetrokken voor onderhoudswerken. De slechte weersomstandigheden van de voorbije winter hebben de situatie nog verergerd. Er is dus absoluut een inhaaloperatie nodig.

De minister heeft dit ook zo begrepen, zoals mag blijken uit het Infrastructuurplan dat hij heeft aangekondigd. We staan voor een grote inspanning. Om een goed economisch beleid te voeren, zou men jaarlijks 2 percent van de waarde van het wegenpatrimonium in onderhoud moeten investeren. Zulks zou betekenen dat de Vlaamse regering 70 miljard frank per jaar zou moeten investeren in onderhoud. Op de begroting staat er echter maar een krediet van 10 miljard frank ingeschreven. Dat zegt genoeg. De Vlaamse regering zal bijzondere initiatieven moeten nemen, zonder dat die tot een algehele budgetverhoging leiden. Het is een prioritaire taak van de overheid de bevolking een veilige mobiliteit te verzekeren. Een gebrek aan wegdek zal de verkeersveiligheid zeker niet ten goede komen.

De overheid moet er ook voor zorgen dat de bestuurders kunnen blijven rijden. Daarom moeten de investeringen op de meest efficiënte wijze worden uitgevoerd. Als de mobiliteit in het gedrang komt, dan kan dit gevolgen hebben voor de economische ontwikkeling van het land. Wie zin voor verantwoordelijkheid heeft, is het duidelijk dat er ingrijpende maatregelen moeten worden genomen. Wij kijken uit naar het Vlaams Infrastructuurplan van minister Kelchtermans. Vanmorgen hebben de leden van de commissie voor Openbare Werken en Vervoer het rapport ontvangen. Zij zullen de

finaliteit van dit plan op een indringende manier moeten onderzoeken.

Een tweede opmerking in verband met deze resolutie betreft het feit dat nood aan discipline in het autoverkeer dringend moet worden beklemtoond. Het hoeft geen betoog dat het bijbrengen van zelfdiscipline een moeilijke opgave is die permanente en voortdurende inspanning vergt. De overheid moet in die zin aanmoedigingsmaatregelen uitwerken in plaats van de burger te blijven bestoken met nieuwe beperkingen. Een sensibiliseringscampagne en preventieve maatregelen kunnen hier meer uitkomst bieden : sterk gerichte permanente controles zullen bijvoorbeeld op termijn effect hebben.

Automobilisten rijden ongedisciplineerd, maar dat kan niet worden opgelost met snelheidsbegrenzers of een beperking van het vermogen van de voertuigen. Integendeel, consequent uitgevoerde aanmoedigingsmaatregelen lijken mij hier het meest aangewezen.

Ten slotte sta ik even stil bij maatregelen die niet moeten worden genomen.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Het woord verkeersveiligheid kwam tot nu nog niet aan bod. Blijkbaar gaat het hier alweer om doorstroming en mobiliteit.

Inzake discipline slaat u bovendien een enorme flater. Enerzijds moedigt u mee een tijdsgeest van snelheid en mobiliteit aan. Anderzijds wil u een campagne lanceren om discipline te promoten. De heer De Mol zei het al, het is absurd te verwachten dat, terwijl snelle voertuigen en hun maximum haalbare snelheden dergelijke publiciteit krijgen, nog eens 50 miljoen frank wordt uitgetrokken voor een infocampagne in onder meer de scholen om ze aan het verstand te brengen dat binnen de bebouwde kom een snelheidsbeperking geldt van 50 kilometer per

uur. Die aanpak is gedoemd te mislukken. Bent u naïef of wil u gewoon niet inzien dat u de mensen niet overtuigt met infocampagnes die beweren dat zelfs een Maserati zich aan de snelheidsregels moet houden. Het is hetzelfde als zou men aan een kind van tien jaar een bromfiets geven en hem verbieden meer dan 20 kilometer per uur mee te rijden. Hij verongelukt gegarandeerd. Daarom heeft men dat ook wettelijk verboden.

De heer E. Beysen : Ik leg het even uit aan de hand van een voorbeeld. Naar aanleiding van de schrijnende toestanden inzake weekendongevallen, waarbij veel jonge dodelijke slachtoffers vallen, kwam een gezamenlijke actie van burgemeesters op gang die tot doel heeft opnieuw een sluitingsuur in te voeren. Dat is in feite hetzelfde. Denkt u dat dit de verkeersveiligheid zal bevorderen ? Ik niet. Het verleden op die manier terughalen, verlegt alleen maar het probleem. Ik heb er niets op tegen dat men waar het nodig is – in uitgangskernen voor jongeren – strengere controles uitvoert. Heel wat jongeren vragen er zelf om, omdat ze denken dat dit bijdraagt tot hun eigen veiligheid. Alle dancings om drie uur sluiten, zal niet hetzelfde effect hebben.

Dat is hetzelfde, maar de aanpak is fout. Er worden op dit ogenblik geen ernstige preventiemaatregelen genomen en geen ernstige sensibiliseringscampagnes gevoerd – het volstaat immers niet een affiche te hangen.

Wij hebben natuurlijk verschillende opvattingen – en ik verheug mij daarover –, maar als u mijn voorstellen permanent en consequent uitvoert, zullen de resultaten niet lang op zich laten wachten.

De voorzitter : De heer Ansoms heeft het woord.

De heer J. Ansoms : Mijnheer de voorzitter, het wordt mij toch een beetje te gortig. Ik hoor de heer

Ansoms

Beysen pleiten voor veel meer controles, maar de jongeren moeten wel omgebreedeld kunnen uitgaan.

Een wetsvoorstel dat ik in het federale parlement heb ingediend om onbemande controleapparaten te installeren, werd echter door de VLD afgeschoten, want het is niet door hen goedgekeurd. Een beetje consequentie zou hier niet misstaan.

De VLD houdt grote redevoeringen en hangt affiches, maar als het erop aankomt om concrete maatregelen te treffen die mensenlevens kunnen redden, haakt de VLD af.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol : Mijnheer de voorzitter, snelheidsbegrenzers zijn reeds in vrachtwagens ingebouwd, dus dat is geen nieuw feit.

Voorts beperken bepaalde merken de snelheid van hun snelste wagens van 260 kilometer per uur tot 230 kilometer per uur.

Ten slotte rijst de vraag waarom men iemand een wagen moet aanbieden waarmee hij dergelijke snelheid kan ontwikkelen op onze wegen. Dat is een fundamentele discussie. Mijns inziens horen deze wagens thuis op een circuit, en niet op de openbare weg.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Mijnheer de voorzitter, ik heb nooit gepleit voor een sluitingsuur voor dancings, omdat onder andere in rijkswachtkringen ook twijfel bestaat over het effect hiervan op de veiligheid.

Ik verneem dat de VLD pleit voor een enorme stijging van de controles. Mij lijkt dat de blauwe variëte van een politiestaat.

Mijnheer Beysen, ik verwijt u dat uw dubbelzinnigheid ook onverantwoordelijk inhoudt. Door het

vermijden en uitstellen van een aantal maatregelen draagt u een bijzonder zware verantwoordelijkheid in deze problematiek.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen : Ik wil hier niet horen spreken over dubbelzinnigheid en onverantwoordelijkheid. Ik ga met u de uitdaging aan : ik wil bewijzen dat wanneer de VLD regeeringsverantwoordelijkheid draagt de cijfers inzake verkeersongevallen drastisch zullen dalen door toedoen van onze acties.

Wij willen zeker geen politiestaat creëren – als wij daartoe al de middelen hadden –, want dat is antiliberaal. Niemand kan zich echter verzetten tegen permanente controles op die punten waar de veiligheid van de mensen in gevaar is.

Wij zullen de uitdaging op onze manier aangaan, en niet de uwe. Hierdoor zal het aantal verkeersongevallen aanzienlijk dalen, en dat zal op het gepaste ogenblik ook blijken.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, vanuit de functie die ik bekleed moeten wij in alle bescheidenheid dit moeilijke en complexe maatschappelijke gegeven durven benaderen.

Mijnheer Beysen, deze bescheidenheid zou u zeker moeten sieren, wanneer blijkt dat juist in de jaren tachtig de liberale verantwoordelijken op het departement Verkeer en op het departement Openbare Werken een puinhoop hielpen creëren waar wij nu de erfenis van dragen.

In die zin past de laatste tussenkomst niet in het algemeen betoog waarover steeds algemene eensgezindheid bestond in de Vlaamse Raad. Er wordt gepleit voor geïntegreerde mobiliteitsbenadering, sterke structurele ondersteuning en duidelijke

samenwerkingsverbanden. Ik wens duidelijk te maken dat ik het hiermee volledig eens ben.

Indien deze resolutie wordt goedgekeurd door de Vlaamse Raad zullen wij de besprekingen aangaan binnen de regering via het instrument dat hiertoe werd gecreëerd, met name het ministerieel comité mobiliteit. Uiteraard hadden de materies Openbare Werken en Verkeer beter onder de bevoegdheid van één enkele minister geressorteed. Door bepaalde omstandigheden is dat nu niet het geval, al voeg ik er meteen aan toe dat dergelijke aangelegenheden, zoals gezondheid, omgeving en milieuzorg, net zoals verkeersveiligheid, aandacht moeten krijgen van alle beleidsverantwoordelijken, rekening houdend met hun eigen bijzondere opdracht.

Het ministerieel comité mobiliteit zal deze problematiek hoe dan ook bespreken. Ik wens u niet te verbergen dat ook binnen de regeringen verschillende meningen bestaan aangaande de aanpak op het terrein, maar wij moeten alleszins samen vorm geven aan het geïntegreerd mobiliteitsplan. Het geïntegreerd mobiliteitsplan zal in de loop van dit jaar worden uitgewerkt en er zal bij wijze van spreken in kruisverband samen worden gewerkt aan het Structuurplan Vlaanderen.

Voorts zijn wij erin geslaagd ons in te schakelen in een beweging die in België en Vlaanderen is gegroeid, met name de concrete aanpak van de veiligheidsproblematiek op onze wegen. Gelukkig kreeg in sommige Vlaamse gemeenten een dergelijke actie reeds lang vorm. Ingevolge gezamenlijke inspanningen van enkele verantwoordelijken op federaal vlak kwam men tot een trendbreuk aangaande het aantal ongevallen. Ondanks de toename van het verkeer daalde het aantal ongevallen en het aantal verkeersslachtoffers. Het is uiterst belangrijk deze trend aan te houden.

In het document Vlaanderen 2002

Sauwens

wordt als doelstelling vooropgesteld om het aantal verkeersslachtoffers met 40 percent te verminderen tegen het jaar 2006. De cijfers zijn gebaseerd op de ervaringen van 1990 tot op heden. Volgens mij moeten deze doelstellingen echter worden gerealiseerd mits gezamenlijk inspanningen te leveren.

Dan kom ik nu tot een zwak punt. We moeten binnen het federale samenwerkingsmodel bedenken dat een aantal federale ministers blijkbaar niet wenst mee te werken in een bepaalde richting. De minister van Justitie en de minister van Verkeerswezen zijn samen verantwoordelijk voor nieuwe reglementeringen en het uitvoeren en controleren ervan. Blijkbaar bestaan er in Vlaanderen en Wallonië grote verschillen op het gebied van de inzichten inzake verkeer. Er staan ons slechts luttele overlegstructuren ter beschikking. We stellen vast dat de interministeriële conferentie sedert oktober niet meer vergaderd heeft. Boven-

dien hebben wij bijna een jaar moeten aandringen om de eerste vergadering van deze conferentie te laten doorgaan. Binnen het Overlegcomité is deze thematiek bovendien moeilijk bespreekbaar. De gezamenlijke inspanning moet van hieruit dan ook worden doorgezet in Kamer en Senaat. Zo kunnen we dit debat op het federaal niveau brengen. Op dit niveau situeren zich immers nog een aantal belangrijke instrumenten. Ik wil mij formeel engageren om dit dossier mee vaste vorm te geven binnen de Vlaamse regering.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

De bespreking is gesloten.

De hoofdelijke stemming over dit voorstel van resolutie zal tijdens een volgende vergadering worden gehouden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, op verzoek van de minister en in samenspraak met de interpellanten worden de samengevoegde interpellaties van de heer De Mol tot minister De Batselier over de uitvoering van de verbintenissen aangegaan tijdens de Uncedconferentie van Rio de Janeiro en van de heer Barbé tot minister De Batselier over de opvolging van de Rio-conferentie verschoven naar een latere vergadering.

Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 13.38 uur.

BIJLAGE

VRAAG OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 21)

Commissie voor Financiën en Begroting

Vergadering van 22 februari 1994

Vaste verslaggever : de heer W. De Vlieghe, secretaris van de commissie

— Vraag om uitleg van de heer M. Didden tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies van ambtenaren en leraren. Tijdstip van doorstorting-bedragen

1. Uiteenzetting van de heer M. Didden

De heer M. Didden verklaart dat zijn vraag om uitleg van 12 januari 1994 dateert. In de vraag werd ervan uitgegaan dat de minister eind 1993 verklaarde dat de Vlaamse regering in elk geval niet de normen overschrijdt welke haar in het kader van de zogenaamde Maastricht-norm zijn opgelegd binnen het federale bestel dat ons land vormt. Evenzo verklaarde de minister enkele dagen later dat de Vlaamse regering in het jaar 1993 zelfs 14 miljard frank minder heeft uitgegeven dan voorzien in de begroting. Op zich lijken dit positieve vaststellingen.

Tegelijkertijd vernam men evenwel van de vice-eerste minister en minister van Begroting in de federale regering dat er met name door de gewesten en gemeenschappen bedrijfsvoorheffing werd ingehouden en dat die niet werd doorgestort aan de federale overheid. Het betreft de bedrijfsvoorheffing op eindejaarspremies van ambtenaren en leraren. Indien dit ook toepasselijk is voor de Vlaamse begroting, lijkt dit een belangrijke opmerking. Mocht deze opmerking ook voor Vlaanderen toepasbaar zijn, dan betekent dit dat de vermindering van het begrotingstekort met 14 miljard frank niet zo positief is.

Om deze aangelegenheden op te klaren had de heer Didden gaarne vernomen of de Vlaamse regering de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies van ambtenaren en leraren niet op tijd heeft doorgestort. Om welke bedragen gaat het ?

De heer M. Didden verduidelijkt dat sinds de indiening van de vraag om uitleg duidelijk is geworden dat de niet-doorstorting van de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarstoelagen niet geldt voor de Vlaamse Gemeenschap. Er blijkt enkel een discrepantie van een tiental dagen te zijn tussen de wettelijke verplichting en de feitelijke verplichting. Maar voor eind 1993 heeft de Vlaamse Gemeenschap de bedrijfsvoorheffing doorgestort. Voor de heer M. Didden is een antwoord eigenlijk niet meer nodig.

2. Antwoord van mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin

Mevrouw W. Demeester-De Meyer stelt er prijs op te verduidelijken op welke manier de Vlaamse Gemeenschap de federale loyaliteit heeft gerespecteerd.

Vooreerst dankt de minister de heer Van Rompuy, vice-eerste minister en minister van Begroting, voor zijn publieke rechtzetting waarin hij heeft gesteld dat de Vlaamse Gemeenschap als enige entiteit deze bedrijfsvoorheffing van 2,4 miljard frank in 1993 heeft betaald. Waarom oorspronkelijk deze stortingen niet onmiddellijk door Financiën werden geregistreerd is een raadsel. De minister gaat ervan uit dat hier geen kwade trouw mee gemoeid is. Misschien heeft dit te maken met de periode van het kerstreces omdat er dan minder activiteit is in bepaalde administraties.

De Vlaamse Gemeenschap heeft de bedrijfsvoorheffing bijgevolg in 1993 gestort. Haar netto-te-financierensaldo is dus beïnvloed door deze storting. Dit is niet het geval bij de andere gemeenschap. Toch is men blijven stellen dat de Vlaamse overheid had moeten storten vóór 24 december 1993 en niet vóór 31 december 1993.

Conform de vigerende fiscale wetgeving dient de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies echter pas op 15 januari 1994 te gebeuren en dus niet op 24 december 1993.

Het is juist dat er een politieke afspraak was met alle gewesten en gemeenschappen om de eindejaarspremie nog te storten in 1993 en dat de federale regering graag deze storting al op 24 december 1993 had gewenst.

Ware het niet dat de federale thesaurie pas even vóór 24 december 1994 kon bevestigen dat de gewestbelastingen van de maand november op de datum bepaald in de bijzondere financieringswet (artikel 54, § 1), dit wil zeggen vóór eind december 1993, zouden worden gestort, dan ware wellicht zelfs de datum van 24 december 1993 — ofschoon niet verplicht — gerespecteerd door de Vlaamse Gemeenschap.

Men zal begrijpen dat wanneer de federale thesaurie lange tijd twijfels heeft laten rijzen over een nochtans bij bijzondere meerderheid wettelijk vastgelegde verplichting, de Vlaamse Gemeenschap er moeilijk beticht kan van worden een niet-wettelijke verplichting naast zich neer te leggen. In 1992 was dit trouwens al gebeurd ; als enige entiteit heeft de Vlaamse Gemeenschap op een alerte, maar correcte manier gebruik gemaakt van artikel 54 van de financieringswet, door ten laste van de federale overheid een lening op te nemen ten belope van het niet-gestorte bedrag. Blijkbaar hebben de andere entiteiten "fictieve" bedragen ingeschreven. De minister kijkt trouwens met enige interesse uit of het Rekenhof bij de voorstelling van de prefiguratie van de begrotingsuitvoering 1992 geen opmerkingen bij dergelijke fictieve inkomsten zal hebben. De minister kan zich immers niet inbeelden dat het Hof twee maten en twee gewichten hanteert.

Hoe dan ook is de minister erover verheugd dat er blijkbaar een rechtzetting is gebeurd voor de aanrekening van de ontvangst, zodat de niet-verplichte storting van de Vlaamse Gemeenschap alsnog het netto-te-financierensaldo van de federale staat gunstig heeft beïnvloed.

De minister kan dus enkel vaststellen dat de Vlaamse Gemeenschap zich als enige politieke entiteit gehouden heeft aan de politieke afspraak. De federale loyaliteit kan niet van één kant blijven komen.

Dit geldt trouwens ook voor de impliciete vraag van de Nationale Bank om de gewesten en gemeenschappen te laten bijspringen in het bereiken van de Maastricht-norm. De minister heeft al gesteld daartoe bereid te zijn onder de volgende voorwaarden :

- het gat in de sociale zekerheid moet worden gereduceerd ;
- de andere gewesten en gemeenschappen moeten evenredig deelnemen in de besparingsoperatie.

De Vlaamse Gemeenschap wil vast en zeker niet betuttelen, maar wel evenmin worden betutteld.